

בלי שיעור, כי כל אחד נענש לפי העבירה השייכת לזה המדור והיכל מגיהנם^א, כגון מי שמסתכל בנשים^ב אז נידון בגיהנם דאקרי בור, כמובא בזוהר הקדוש^ג וכמה נחשים ועקרבים עוקצין לו ומצערין לו, ושוברים עיניו ביסורים גדולים ומרים,

(א) עיין בזוהר תרומה דף ק"נ ע"ב, ועיין בספר חסד לאברהם מעין חמישי נהר ט'.

(ב) בתורה הקדושה אמר הא-ל יתברך שמו (דברים כג, י) "ונשמרת מכל דבר רע", ודרשו חז"ל במסכת עבודה זרה (דף כ') שלא יסתכל אדם באשה נאה אפי' פנויה, ובאשת איש אפילו מכוערת, ומקשה בגמרא שם על ר' שמעון בן גמליאל ור' עקיבא שראו כותית נאה וברכו ברוך שכלה לו בעולמו, הלא אסור לאסתכלי באשה, ומשני הגמרא קרן זוית הוה. ופירש רש"י ז"ל דאינו רואה אותה מרחוק שיעצים עיניו עכ"ל. ואם כן הרי מפורש להדיא דאם אדם רואה אשה מרחוק צריך שיעצים עיניו, והרי"ף והרא"ש מביאים גמרא זו להלכה.

וראה בתוספות בעבודה זרה (שם) כתב בד"ה שלא יהרהר חז"ל: האי קרא ד"ונשמרת" דרשה גמורה היא, ולא אסמכתא. וכן פירש"י ז"ל במסכת כתובות (מ"ו) ד"ה ונשמרת חז"ל: וכל מקום שנאמר "השמר" "פן" ו"אל" אינו אלא לא תעשה, עכ"ל. הרי להדיא שהיא ל"ת גמורה, ואתינן עלה שעל פי דעת תורה הקדושה, אם אדם רואה אשה הולכת צריך להעצים עיניו, ואם לא עובר בלא תעשה כנ"ל.

וכן כתב הרמב"ם ז"ל (פכ"א מהלכות איסורי ביאה הלכה כ') חז"ל: ואסור לאדם לקרוץ בידיו וברגליו או לרמו בעיניו לאחת מן העריות או לשחוק עמה או להקל ראש, ואפילו להריח בבשמים שעליה או "להביט ביפיה" אסור וכו', עכ"ל.

וכן כתב שם הרמב"ם בהלכה הנ"ל, חז"ל: והמסתכל אפילו באצבע קטנה של אשה, ונתכוון ליהנות, כמו שמסתכל במקום התורף, ואפילו לשמוע קול ערוה או לראות שיערה אסור עכ"ל.

(ג) פרשת פקודי דף רס"ג ע"א, ועיין גם כן בארוכה זוהר חדש רות (דף ע"ט ע"ב ואילך).

ולא נאבד שום הסתכלות^ד רע, באם שגבה לבו ועיניו והסתכל במקום שלא הותר להסתכל^ה, בנשים זרות וכל מקומות ובכל הדברים המביאים לדבר עבירה חס ושלום, כאמרם ז"ל^ו הרהורי עבירה קשו מעבירה^ז.

(ג) **המסתכל הוי מומר לדבר אחד ומתגלגל בעוף הנקרא ראה** - כתוב בקהלת (סימן א' פסוק ח'), לא תשבע עין לראות, כי המסתכל בעריות איסור כבד הוא עובר, וגדול עונו מנשוא, פוק חזי מאי דהוה לגחזי, רח"ל, ועוד כתב רבינו יונה דהוי מומר לדבר אחד חס ושלום, וכתב רבינו האריז"ל דמתגלגל בעוף הנקרא ראה, ובעל שבת מוסר הביא מהמקובלים, אף על פי כשאדם מתגלגל בצורת אדם הוא אינו יודע בגלגולו הראשון, אבל כשמתגלגל בצורת בהמה חיה ועוף הוא יודע בגלגולו הראשון, ומיצר ומצטער איך ירד משמים מצורת אדם לצורת בהמה ע"י עוונותיו רח"ל.

(ד) **פגם ההסתכלות מוטבע אחר כך בבנים** - כתב במדבר קדמות בשם מהר"ח ז"ל: בספרו עץ הדעת טוב ורע מכתיבת יד קדשו, על הפסוק "אל תפנו אל האלילים", אל תפנו שלא להסתכל בנשים, כמו שדרשו בזה"ק שאם יסתכלו, יולידו אחר כך אפילו בנשיהם בנים לעבודה זרה, וזה אמרו "ואלהי מסכה לא תעשו לכם", עכ"ד. ושוב ראיתי שהם דברי זזה"ק עצמו בפרשת קדושים (פ"ד ע"א, עיין שם). ואפשר לרמוז בזה כי בנים זרים ילדו סופי תיבות גימטריא צ"ו, שהוא עבודה זרה, ומכתב יד ראיתי בשם מהר"י צמח ז"ל שהתיבות כי בנים זרים ילדו ראשי תיבות כזבי, עכ"ל.

המסתכל בנשים יצויר בשכלו צורה ההיא - המסתכל בנשים ובעריות אף אם לא יחשוב לעבור עבירה ח"ו אבל סוף סוף יצויר בשכלו צורה ההוא ויפגום הנפש מזה (חסד לאברהם שם נהר ל"ג).

(ו) יומא דף כ"ט ע"א.

(ה) **הסתכלות לשם הנאה נותנת כח בקליפה** - וצפונך תמלא בטנם (תהלים י"ז י"ד). שיש למנוע מלהסתכל בדברים הגשמיים

ויש בגיהנם מדורין לדון האדם עד כמה התענג בזה העבירה, אם במזיד שהזיד לעשות איזה עבירה חס ושלום, או להסתכל^ח, או בדרך מסחר, שאמרו רז"ל^ט המרצה מעות לאשה מידו לידה כדי להסתכל בה, אפילו יש בידו תורה

הטובים [נ"א בעביים] ומכל שכן להסתכל בנשים יפות, שהוא מסתכל בעבור חמדתו, ונמצא בזה הראיה עובד את עצמו וזהו כעובד עבודה זרה, ומוזה ההרהור [נ"א הדבר] בא לו חס ושלום עבירה בלילה ונותן כח בקליפה [ח"ו], ונתעברה ממנו. וזהו וצפונך, מה שאתה צופה בעבורך, דהיינו על אשה ביפיה [או על דברים גשמיים, וזהו נקרא צפונך], שאינך מסתכל אלא בעבורך [נ"א בגשמיותו ובעבור גשמיותו], ובוזה הראיה נותן כח בהם.

ועוד, אם יעשה זה קודם שיוליד בן יהיה זה הבן שרשו בכחם, ע"ד מ"ש האר"י ז"ל (שער המצות פרשת יתרו, לקו"ת ושער הפסוקים פ' וירא) כבד את אביך, לרבות אחיך הגדול (כתובות ק"ג ע"א), והטעם [כי] באח הגדול הוא כמו ענף הגדול שבאילן, וענף עצמו יוציא עוד ענף אחד, נמצא זה הענף יש לו יניקה מן הענף הראשון, כן אח הקטן יש לו יניקה מאח הגדול. לפי זה, אם ניתן כח מעיקרא בקליפה, ואח"כ נולד לו בן, אזי בזה הבן הוי כמו הענפים [נ"א הענף הקטן] הנ"ל, שעיקר הכח הוא בהם. והבן הוא כמו יתרון, וזהו והניחו יתרם לעולליתם (תהלים י"ז י"ד), (צוואת הריב"ש).

ו) אף על המותר יגדור עצמו - בספר החינוך (מצוה קפ"ח) דיני העריות האסורות וז"ל: אנחנו עכשיו אין לנו לפרוץ אפילו גדר קטן בענינים אלו כלל אלא לשמור כל הרחקות שהודיענו ז"ל ובפרט במה שלא הזכירו הם יש על כל אחד ואחד לעשות כפי אשר ימצא את גופו מוכן, כמו שאמרנו, שאם הוא מוצא את עצמו שצריך גדר אף על המותר, יגדור עצמו. כמו שמצינו אחד מהחכמים שאמר הזהירו בי מפני בתי, ואף על פי כן שמותר לאדם להתיחד עם בתו כמו שנכתוב בעזרת השם, לפי שענין זה קשה מאוד ויצר הרע חזק בו על כן צריך כל אדם להזהר בשמירה, ואם

ומעשים טובים כמשה רבינו לא ינקה מדינה של גיהנם, עד כאן, כי בשמים הכל נחקק ונמדד במדידה נכונה בלי להוסיף ובלי לחסר, וככה ביתר עבירות.

יחשוב האיש בפגעו באשה נאה כי גיהנם פתוח בין ריסי עיני' וכאש תמיד תוקד כל הקרב אלי' ויחזיר כל מחשבותיו אל הדברים האלה לא תהי' לו לפוקה, עכ"ל.

כל מקום שאתה מוצא גדר... אתה מוצא קדושה

בספר נועם המצות (מצוה קפ"ח) כתב וז"ל: הטעם שהפליגה והרעישת התורה הקדושה בעון עריות כל כך, יען כי באמת העון החמור הזה הוא גרם וסיבה לכל השלשה עבירות הגדולות והחמורות שמחוייבים למסור נפש עליהם, ע"ז ג"ע שפ"ד. ועיין בשו"ע אה"ע"ז (סי' כ"א ס"א) וז"ל, צריך אדם להתרחק מהנשים "מאוד מאוד", עכ"ל של הס' נועם המצוות. ועיין ברש"י פ' קדושים על הפ' קדושים תהיו וז"ל: הווי פרושים מן העריות ומן העבירה שכל מקום שאתה מוצא גדר ערוה אתה מוצא קדושה עכ"ל.

ט) ברכות דף ס"א ע"א. עירובין דף י"ח ע"ב.

האינו נזהר הרי זה בכלל חילול השם

ז) ברמב"ם הל' יסודי התורה (פ"ה ה"ז) כתב וז"ל: ומנין שאפילו במקום סכנת נפשות אין עוברין על אחת משלש עבירות אלו שנאמר ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך וכו'.

ובהלכה ט' כתב: מי שנתן עיניו באשה וחלה ונטה למות ואמרו הרופאים וכו' ימות ואל תבעל לו, אפילו היתה פנוי, ואפילו לדבר עמה מאחורי הגדר, אין מורין לו בכך וימות ולא יורו לדבר עמה מאחורי הגדר שלא יהיו בנות ישראל הפקר ויבואו בדברים אלו לפרוץ בעריות.

עוד כתב שם (הלכה י"א) וז"ל: ויש דברים אחרים שהן בכלל חילול השם והוא שיעשה אותם אדם גדול ומפורסם בחסידות דברים שהבריות מרננים אחריו בשבילם, ואע"פ שאינן עבירות הרי זה חילול את השם וכו', הכל לפי גדלו של חכם צריך שידקדק על עצמו ויעשה לפנים משורת הדין.

ולפעמים חס ושלום הצער והעניות הביאו אותו לידי זה, ודנים אותו על זה בשמים עד כמה היה הגרם בזה הצער והעניות, ועד כמה היה יכול להושיע לעצמו הגם בעניות וכדומה. כי כל עבירה על כל פנים צריכה מירוק גדול^{יא} בלי ויתור כלל אם לא שב בתשובה, כי אין הקדוש ברוך הוא מוותר כלום, אפילו על הקלה שבקלות, כי כל עבירה עושה חלודה בנפש, אפילו שוגג עושה זוהמא ומתלבשת הנפש בזה.

יא) **חורבן בית המקדש היה עבור פגם העינים** - לא נחרב בית המקדש ולא גלו ישראל בין "עין" אומות, אלא בעבור פגם העינים, כמו שאמר ישעי' הנביא (פרק ג' פסוק ט"ז): "ומשקרות עינים הלוך וטפוף", ולכן העונש בישעי' (פרק כ"ט): "הוי אריאל אריאל" (בפסוק יוד): "כי נסך עליכם ה' רוח תרדמה ויעצם את עינכם" רח"ל, ומתנחמים בתקון העינים כמו שנאמר על ידי אותו הנביא (ישעי' נב, ח): "כי עין בעין יראו בשוב ה' ציון", (טוב עין).

הסתכלות בנשים הוא איסור דאורייתא - תדע ידיד שרבים המון עם חושבים כי זה ענין חסידות בעלמא, ואינם נזהרים מהסתכלות בנשים, אך תדע ידיד שזה אסור גמור מדאורייתא, והמקילים בזה אוי לנפשם, כי גמלו רעה לעצמם, מקרא מלא דבר הכתוב ואנו משלשים אותו בכל יום: "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם", ואמרו בגמרא מאי דכתיב "טוב מראה עינים מהלך נפש" - טוב מראה עינים באשה יותר מגופו של מעשה, ופירש רש"י ז"ל: טוב ליצה"ר להחטיא את בני האדם במראה עינים יותר מגופו של מעשה.

סגולה לבל יכשל - ההולך ברחוב ומפחד לבל ייכשל בראיית נשים, סגולה לזה יאמר: "הן אראלים צעקו חוצה מלאכי שלום מר יבכיון".

**מי שלא נזהר בעצמו ולא היה ירא וחרד על דברי המקום
ב"ה שלא יאכל ולא יעשה דבר, עד שיבדוק יפה יפה נקרא
חוטא**

כאשר תראה מדברי הרמב"ן ז"ל¹ וזה לשונו: ועל העלם
דבר, כיצד, הרי שאכל חלב בשוגג² נקרא חוטא, שכן

יב) בספר שער הגמול.

יג) בחתם סופר על התורה (שמיני ד"ה ולא תטמאו) כתב,
שהאוכל נבילות וטריפות נשמתו מסתלקת ונשאר מת בחייו
ונקרא רשע, ואפשר דמשום זה נקרא [הסכין של שחיטה] "חלי"ף
שמחליף מחיים ל...

בזוה"ק פרשת שמיני (דף מב). כתב, ר' יצחק אמר כל מאן
דאסתאב בהו (במאכלות אסורות) כאילו פלח לעבודה זרה דאיהו
תועבת ד'. עיין שם. ואפשר דמהאי טעמא כינה הכתוב בעזרא
סכין שחיטה בשם חלי"ף לרמוז על זוהר הקדוש הלזה הנגרם
חלילה על ידי החלי"ף, ואותיות דדין כאותיות דדין, פל"ח לע"ז
חל"ף (סוד ליראיו ח"ב).

ועוד יש לומר על פי מה שכתוב בזוהר הקדוש וישב (קצא).
דכאשר נכשלין במאכלות אסורות נחלף צלם האדם, וז"ל: כד בר
נש לא אזיל בארחוי דאורייתא האי דיוקנא קדישא אתחלף לי,
וכדין חיות ברא ועופי דשמיא יכלין לשלטאה עליה, בגין דאתחלף
לי' האי דיוקנא קדישא וכו' תא חזי יחזקאל נטר פומי' ממאכלי
דאיסורי דכתיב ולא בא בפי בשר פיגול זכה ואקרי בן אדם וכו'
עד כאן. ולזה מרמו החל"ף על פי זוה"ק דאתחלף דיוקנא דילי'
(שם).

ועוד יש לומר על פי זוהר הקדוש משפטים (קכ"ה ע"ג-ב)
דהאוכל מאכלות אסורות נעשה פניו כפני חי' וצולמא דבר נש
איסתלק מיניה. וזהו מרמו בחל"ף כי חל"ף ר"ת פ'ני ח'יה ל'ו
(שם).

בס' משפטי אמת (פרק ל'), כתב שבענין חל"ף נראה לי דבא
לרמוז על מה שכתב בספר הקדוש ליקוטי אמרים (לבעל התניא
זצוק"ל פרק ח') דמי שאכל מאכלות אסורות אפילו איסור דרבנן

קראתו התורה בכל מקום, ומהו חטאו, שלא נזהר בעצמו ולא היה ירא וחרד על דברי המקום ב"ה שלא יאכל ולא יעשה דבר, עד שיבדוק יפה יפה" ויתגלה לו הדבר שהוא מותר וראוי

ובשווג, דברי תורה ותפלה שעשה אין עולים למעלה כי החיות שע"י האכילה נתלבש בהקליפה, ע"ש. וחל"ף ר"ת ח"יתו ל'קליפות פ'נתה.

אשר איננו ירא לבו לא יבין לדקדק בבדיקת הסכין - ונסיים בדברי רבינו יונה (בשערי תשובה שער ג' אות צ"ו) וז"ל: רבים מן המומחים רחקו לבם מיראת חטא, ואשר איננו ירא לבו לא יבין לדקדק בבדיקת הסכין, כי צריך לכוין לבו במאד מאד בבדיקתו, הלא תראה כי יבדוק אדם פעמיים ושלש ולא ירגיש בפגימה דקה ואח"כ ימצאנה כי הכין לבו באחרונה, ובחינות חוש המישוש כפי כוונת הלב, מלבד כי יפשע גבר מבלי יראה בבדיקת הסימנים ויתר דרכים וצדיק, (עכ"ל). (וכלשון זה בצוואת מהר"ש אבוהב בשם מהרי"ק ז"ל. ולשון הרב"י העתיק גם במעדני יו"ט חולין ח"י. ובשו"ע יור"ד (סי' ח"י סעי' י"ז), ובשמלה חדשה (סי' ח"י א' ו').

יד) בספר "ליקוטי מהר"ן" (ח"א סי' ל") כתב שעיקר חסרון הפרנסה שנתמעט בדורות הללו אין זה אלא על ידי השוחטים שאינם מהוגנים, ולכן לא רצה רביז"ל שאנשיו יהיו שוחטים, אבל פעם התבטא ואמר, עם כל זאת, איפה שיהיה שוחט רציתי שיהיה מאנשי, כי הם יראים ושלמים, ובאמת ראו אצל אנ"ש שהיה ביניהם שוחט הגונים יראי ה', שאף פעם לא הלכו לשחוט בלי טבילת מקוה, וכן קודם מלאכת השחיטה התבודדו הרבה מאד עמו יתברך, והוזילו דמעות כמים, שלא יצא תקלה מידיהם, וכן בעת השחיטה שחטו עם בגד עליון ועם אבנט, והיו מלוהבים מאד מאד, כי אז בעת השחיטה מעלין את הנפש לשורשה, וזה אחריות גדולה עד מאד, וידוע אשר הבעל שם טוב הקדוש זי"ע אמר, שהסי' לקח עצמו העיקר על השוחטים, כי כשאומרים נבילות וטריפות כבר הנפש אי אפשר לה לקבל אמונה, ולכן צריכים להזהר בעיתים הללו מאד איפה שקונים בשר, ומוכרחים להכיר את השוחט, כי בנקל להכשל באכילת נבילות וטריפות, ולא בחינם שכל כך הרבה בני הנעורים יוצאים לתרבות רעה

לו לפי גזרותיו של הקב"ה. ועל דרך הזו הוא טעם חטא השגגה בכל התורה. ועוד, שכל דבר האסור מלכלך הנפש ומטמא אותה, דכתיב (ויקרא יא, מג): "ונטמתם בס", לפיכך נקרא שוגג חוטא.

אף על פי כן אין השוגג ראוי להענש על שגגתו בגיהנם ובבאר שחת, אלא שהוא צריך מירוק אותו עון ולהתקדש ולהטהר ממנו, כדי שיהא ראוי למעלה ההוגנת למעשיו הטובים בעולם הבא.

לפיכך חס הקב"ה על עמו ועל חסידיו ונתן להם הקרבנות להתכפר בהן השגגות^{טו}. וכשאין בית המקדש קיים, משלח עליהם יסורין למרק מהן אותן שגגות ולהתכפר ביסורין, כדי להיותן נקיים לעולם הבא. כשם שהקרבנות אהבה וחמלה על ישראל ולקרבת תחת כנפי השכינה, שנאמר: עולת תמיד לדורותיכם פתח אהל מועד לפניו ה' אשר אועד לכם שמה (שמות כט, מב), ונועדתי שמה לבני ישראל ונקדש בכבודי (שם, מג), ושכנתי בתוך בני ישראל והייתי להם לאלקים (שם, מה), וידעו כי אני ה' אלקיהם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים לשכני בתוכם (שם, מו), כך יסורין הללו אהבה וחמלה על האדם. אבל מכל מקום אפילו יסורין לכפרה ולמירוק חטא הן באים, (עכ"ל).

אפילו שבאים מבתי חרדים ויראים, כי בבית לא מדקדקים מאיפה קונים את הבשר, ואכילת נבילות וטריפות מטמטמת את הלב ומקרר אתה אמונה הקדושה, ולא בחינם שבארץ ישראל הצליחו הערב רב להעביר מיליונים נשמות ישראל על הדת רחמנא ליצלן, כי פייטמו אותם בנבילות וטריפות, בשר החזיר השפן והגמל כידוע, אשרי מי שנזהר לאכול בשר רק משוחט ירא ה' שמכירו אישית.

(ח) כל השוגגין צריכים כפרה (וזהו כל ענין קרבן חטאת וכו') – פרש"י ריש מס' שבועות (ד"ה תולה). פרש"י נח ט, ה.

שכר העונה אמן בעולם הזה שהשפע מגיע אליו בלי טורח

בימי הרב בן איש חי זצ"ל, אירע מעשה בבאגדאד, ששני אנשים שמלאכתם היתה לקנות בגדים ודברים ישנים, שמעו שיש אצל משפחה אחת (נכרית), לקנות חפצים ישנים. התוועדו ביניהם והלכו יחד לקנותם. בדרך עברו על ידי בית הכנסת שהי' חסר להם עשירי למנין עבור קדיש. אחד מהם השיב שאין לו זמן וממהר ללכת למקום המיועד, ונפרד מחבירו. השני שם בטחונו בהי' ואמר מצוה הבאה לידך אל תחמיצנה, ונכנס להשלים המנין, ענה אמנים לקדיש ויצא גם הוא לאותו מקום. בהגיעו שמה, ראה שחבירו כבר קנה את כל החפצים, זולת כמה סמרטוטים פחותי ערך, ומרוב שהיו בלויים לא חפץ חבירו לקנותם בשום אופן מפני טורח המשא. בראותו כך, בכדי שלא ילך בידים ריקניות, קנה את כל הסמרטוטים ונשא אותם על שכמו לביתו.

כשמשמש הסמרטוטים, מצא ביניהם כר אחד בלוי, פתח את הכר כדי להשתמש בהנוצות ומצא בתוכו מרגלית. הלך אצל סוחר מרגליות, שהעריך את המרגלית בחמשים זהובים ונתן לו את הסכום במזומן. קרא הסוחר על עצמו את הפסוק "לא העדיף המרבה והממעיט לא החסיר".

בבואו לביתו, כששמעה אשתו שהסוחר נתן עבור המרגלית חמשים זהובים במזומן, התחילה לדבר על לב בעלה, שילך לערער, ויקח את המרגלית בחזרה. החסיד לא ידע מה לעשות, והי' בין הפטיש והסדן ומצפוני געש, באמרו מה שעשה עשוי ואינו חפץ לשנות בדיבורו, אך מרוב הפצרות אשתו החליט לשאול בעצת הרב בן איש חי ע"ה. כששמע הרב את כל המעשה, ענה ואמר: **אתה ענית אמן על חצי קדיש שהם חמשה אמנים, וחז"ל אמרו ששכר אמן בעוה"ז הוא עשרה**

זהובים^{טז}, וחמש פעמים עשר הוא חמשים, הרי נתנו לך חמשים זהובים במזומן בעוה"ז, והקרן קיימת לך לעוה"ב. החסיד יצא שמח ומרוצה.

למדנו מכאן כמה גדול שכר העונה אמן שיורד לו השפע ברכה בלי טורח.^{יז}

עניית אמן יהא שמיה רבה, מונע הפורעניות מלבוא לעולם בספר מרכבת שלמה לרי' ישמעאל כהן גדול^{יח} מובא ענין נורא, וז"ל:

טז) כפי הנראה כוונתו לש"ס חולין (דף פ"ז ע"א), דשכר ברכה אחת (שעונה אחרי' אמן - פירש"י שם ד"ה ארבעים זהובים) הוא עשרה זהובים.

יז) ועיין בספר מעשה רוקח בפ"ח מהלכות תפילה, ובברכ"י סי' תק"מ, להשתדל ולרוץ כדי לשמוע קדיש.

מי יתן והי', שישתדלו על עניית אמנים וקדישים כמו על ריוח איזה פרוטות, על כגון זה נאמר אם תבקשנה ככסף אז תבין יראת ה'. פגם שיחה בעת אמירת קדיש אמן יהש"ר ושאר ברכות נחקק באדם וניכר בו אפילו לאחר פטירתו

בספר חסידים כתוב, מעשה בחסיד אחד שראה לחסיד אחר כמותו ופניו מוריקות, א"ל, למה פניך מוריקות? א"ל, מפני שהייתי מדבר בשעה שהשליח ציבור הי' אומר ויכולו ובברכת מגן אבות. וביתגדל!

בספר מטה משה (סי' תי"א) הביא בשם מדרש, כי חכם אחד נראה לתלמידו בחלום. ראה התלמיד שהי' כתם במצחו של החכם, א"ל, מפני מה אירע לך כך? א"ל, מפני שלא הייתי נוהר מלדבר כשהחזן הי' אומר קדיש.

ואפילו להרהר בדברי תורה אסור בשעה שהחזן אומר קדיש, מפני שצריך לכוין הרבה בעניית הקדיש.
יח) דף ג' ע"א בסופו.

אמר ר' ישמעאל שח לי ססגיא"ל שר הפנים, ידידי שב בחיקי ואגיד לך מה תהא על ישראל. וישבתי בחיקו והי' בוכה והי' דמעות יורדות מעיניו ונופלות עלי. אמרתי לו: הדר זיוי מפני מה אתה בוכה? אמר לי, ידידי, בא ואכניסך ואראך מה גנוז לישראל עם הקודש. תפסני בידו והכניסני לחדרי חדרים ולגנזי גנזים ולאוצרות ונטל את הפנקסין, הראני אגדות כתובות צרות משונות זו מזו. אמרתי לו: הללו למי הן? אמר לי: לישראל. אמרתי לו: יכולין ישראל לעמוד בה? אמר לי: בא למחר ואודיעך צרות משונות מאלו. למחר הכניסני לבית גנזי גנזין ולחדרי חדרים והראני צרות משונות מן הראשונות וקשות, אשר למות למות, ואשר לחרב לחרב, ואשר לרעב לרעב, ואשר לשבי לשבי. אמרתי לו: הדר זיוי כל כך חטאו ישראל? אמר לי: **בכל יום מתחדשות גזירות קשות מאלו, וכיון שנכנסו לבתי כנסיות ולבתי מדרשות ועונין יהש"ר אין אנו מניחין אותן לצאת מחדרי חדרים**, (עכ"ל).

פתחו שערים ויבוא גוי צדיק שומר אמונים

בזוהר סוף פרשת וילך מובא, וז"ל^ט: **כאשר ישראל למטה משמרין לענות אמן ולכוין לבבם כמו שצריך, כמה פתחים של ברכות נפתח להם למעלה**, כמה טובות נמצא בכל העולמות, כמה שמחה למעלה. מה שכר להם לישראל שגורמים זה, שכר להם בעולם הזה ובעולם הבא. בעולם הזה, בשעה שדוחקין להם לישראל, ומתפללים תפלה לפני בוראם, הקול מכריז בכל העולמות **"פתחו שערים ויבא גוי צדיק שומר אמונים"**, **אל תקרי אמונים אלא אמנים**. פתחו שערים - כמו שישראל פותחין להם שערי הברכות, כך עכשיו פתחו

שערים ותתקבל תפלתם מאלו שדוחקין להם בעולם הזה. ובעולם הבא מה שכרם, כאשר יוצא האדם מן העולם הזה וכו', נשמתו עולה ומכריזים לפניו פתחו שערים לפניו, כמו שהוא הי' פותח שערים כל ימיו כשהי' שומר אמונים, עד כאן.^כ ועיי"ש עוד מה גודל העונש של מי שאינו נזהר בעניית אמן.

העונה אמן יהא שמייה רבא כראוי נפש רוח נשמה שלו מתעלים

מזה"ק משמע,^{כא} שעל ידי שמכוון האדם לענות אמן יהש"ר בכוונה ובכח האיברים, וגם כן בקול רם, מתעלה בזה בבחינת מחשבה דיבור ומעשה, ונפשו, רוחו ונשמתו מתעלים, לבל יצטרך לירד לשאול חס ושלוש, ואם יצטרך לירד לשאול חס ושלוש, לא ישתיר שם, רק יעלה מיד. זהו שכרו של אמן יהא שמייה רבא.

על ידי אמירת הקדיש הראשון של הבן העלו את הנפטר להיכל גבוה מאד

להבין קצת ענינו של קדיש ואמירת אמן, איך שזה פועל להנשמה בעולם העליון, מובא דבר נפלא ונורא^{כב} מהרב הקדוש מצאנו זי"ע: לאחר פטירת אביו רבי ארי' לייביש מטארניגראד, אמר: חיפשתי את אבי בגן עדן בהיכל שחשבתי ששם אמצאנו לפי מדרגתו, אך לא מצאתיהו, ולבסוף מצאתיו בהיכל גבוה מאד. שאלתי לאבי: האיך הגעת עד כה. השיב אבי: על ידי הקדיש הראשון שאמרת העלוני עד פה.

(כ) ועיי"ן שם עוד.

(כא) פ' פנחס דף ר"ב.

(כב) בספר י"ג אורות (עמוד פ"ז).

סיפורים נוראים - מספר שער הגלגולים

מעשה ברוח אחד שנכנס בנערה מספר שער הגלגולים

אמר שמואל וויטאל, היום אביעה חידות ממה שאירע לי במצרים יבנה עירינו אמן, ממעשה שאירע לאסתר בת ה' יהודה וויסיר, יבנה ציון ועריה, שנפגעה ונשארה בפגיעותה ובכאב לב יותר משני חדשים אחר שנשאת, ואחר כך יום אחד הפצירו בי שאלך ואבקר אותה והלכתי לבקר אותה ומצאתיה כמשפט הנפגעים, ונסתפקתי אם הוא מזיק או שד או רוח רעה של ישראל ויעצתי אותם להביא פליל אחד מן הגוים שיבקר אותה, וכן עשו, ובאמצע העניין דיבר המזיק אשר בקרבה בקול רם ואמר שהוא גוי ונכנס בה לתאותו בה, ובכלל דבריו אמר כי הוא הכה אותי הכאה קטנה בשוקי אשר בעבור זה נכאבתי בשוקי כדי שלא אוכל ללכת לרפא אותה ואחר כך טרח עליה הפליל הגוי ואמר שכבר חבש את המזיק בצלוחית אחת קטנה וטמן אותה בארץ כדרכו לעשות עמהם ואחר כך פתע פתאום :

והנה קול אחד צועק מפי הנערה ומדבר ואמר, הן אני נשארתי לבדי יחידי בגוף הנערה הזאת ואני רוח יהודי אחד ולכן תמהרו ותקראו לי להחכם רבי שמואל וויטאל יבנה ציון ועריה כדי שירפאני ויוציאני מזה, ותיכף קראו אותי והוכרחתי לילך אצלה מפני הכבוד הבאים ובשעה שנכנסתי אצלה לא נתאמת לי עדיין אם הוא רוח יהודי או שד או מזיק וישבתי בצדה והיא מוטלת כאבן דומם מכוסת בשמיכה לבינה אחת, ועל הספק אמרתי שלום על ישראל ותיכף נתנענע שפתי הנערה, והשיבה לי: ברוך הבא שלום עליכם ברכה וטובה. אמרתי לו: יהודי אתה? והשיב לי: הן, אמרתי לו: אם יהודי אתה אמור שמע ישראל, אמר שמע ישראל וגומר.

ואז התחלתי לדבר עמו והיה משיב לי כהוגן כל מה שאני

שואל ממנו, עד ששאלתי לו מי הוא ומי אביו ומאיזה ארץ הוא ואימתי מת והיכן נקבר וכמה שנים חי ומה היה ענשו ומה הוא חטאתו ומי הוא המגולגל כאן אם הנפש או הרוח ומי הוא פקיד עליו ואם הוא יושב יחידי כאן או אם יש עמו שומר אותו, ועל הכל השיב לי כהוגן וכשורה אין בהם נפתל או עקש בדבריו, מבילתי שהוצרכתי לגזור עליו בגזירה כשאר הרוחות כידוע דרכם לכל יודעי מדע, אחר כך שאלתי ועתה מה אתה רוצה, והשיב לי שאתקן אותו ואוציא אותו מן הגוף הזה בחכמתי הגדולה שהוא מכיר אותי ממה שמכריזים עלי בשמים. אמרתי לו: אם כן כיצד נשתבחת. ואמרתי אני הכתי להחכם רבי שמואל בשוקו כדי שלא יבוא עוד אצלי, השיב לי, אינו הוא חס וחלילה, כי אם אותו הגוי שהיה מזיק עמי. ואמר שהכה אותי, ושקר וכזב וכדי להשתבח בעצמו אמר כך. אבל אין לו יכולת חס וחלילה ליגע בי. אמרתי לו: אם כן למה באת אלי בחלום הלילה בליל שלישי ליל י"ז בתמוז וציערת אותי? והשיב לי אמת כי אני הוא באתי אבל המצער אותך היה אותו המזיק הגוי ואני לא חטאתי לך כלל. אמרתי לו: ואתה למה באת עמו? והשיב לי כדי לבקש עמך תיקון. סוף סוף אמרתי לו: עתה מה אתה רוצה והשיב רצוני שתתקן את נפשי ואת רוחי ותוציאנו מן הגוף הזה. אמרתי לו: כן אעשה למחר.

חזר ואמר לי ולמה תעכב שתי רוחות בצער כזה רוחי ורוח הנערה הזאת ויש לאל ידך לעשות וחלה פני מאד, סוף השבעתי שבועה חמורה שלא יכזב ויצא ויחזור ויכנס בה וגם שלא יזיק ביציאתו לא לנערה עצמה ולא למשפחתה ולא לעומדים שם בעת יציאתו מן הגוף ולא לשום אחד מישראל וגם שלא ישב עוד פה מצרים אלא תיכף ומיד ילך לדרכו לגיהנם להתרפאות שם ומלבד זה גזרתי עליו כל הנזכר לעיל בחרם ובנדוי וכולהו. ואחר כך אמרתי לו שיתן לנו אות אמת ביציאתו ושיאמר שלום עליכם ביציאתו, וכן עשה וכן דיבר

גימל פעמים.

ואחר כך קראתי לעשרה תלמידי חכמים שימצאו שם והתחלתי לדפוק בדפק שלו הימין וכוונתי בפסוק הפקד עליו רשע ושטן יעמד על ימינו ככתוב אצלי באורך וגם בכוונות אחרות ידועות אצלי לתקן נפשו ורוחו ואחר כך נענע בשפתיו ואמר עמנו בקול רם בתחילה מזמור יענך השם ביום צרה כלו, ומזמור ויהי נועם וגומר יושב בסתר עליון וגומר אנא בכוח וכולהו כולו וכוונתי בשם קר"ע שט"ן, ואחר כך מזמור בקראי ענני אלוקי צדקי וגומר, ואחר כך תפלה זאת.

בשם האל המיוחד גדול אתה וגדול שמך בגבורה אנא השם הנכבד והנורא המהודר והמפואר והמקודש המרומם והמבורך הבוחן והחוקר המיושר והנשגב הנעלם והמכוסה המתקף בע"ב שמות, האחד המיוחד הצח והטהור השומע זעקות המקבל תפלות העונה בצרות הט אזנך אל תפלתי ואל תחנתי ואל בקשתי שאני מתפלל לפניך ושואל ממך ואתה תשמע מן השמים מכון שבתך וקבל ברחמים וברצון רוח זה העומד לפנינו המגולגל בנערה הזאת הנקראת פלונית בת פלונית, הנקרא שמו פלוני בן פלונית וקבל תפלתינו שאנו מתפללין עליו לתקן נפשו ורוחו ולהוציאו מן הגלגול הזה ולהכניסו אחר כך בדינה של גיהנם ולמלט נפשו ורוחו מיד כף הקלע של המזיקים ומן הצער שהוא בו ויתחשב גלגול זה ובשת זה שנתבייש בו לכפרת כל עונותיו וחטאתיו ופשעיו ויהיו דברינו אלה דברי סניגוריא לפניך על הנפש והרוח הזה ויגולו רחמין על מדותיך עליו בזכרינו לפניך י"ג מדות של רחמים אל מלך יושב על כסא רחמים וגומר ויעבור השם וגומר ובעת אמור השם השם אל רחום וחנן יתקע בשופר כמנהג כל הסליחות, ואחר כך יאמר י"ג מדות של מיכה הנביא מי אל כמוך וגומר ואחר כך יאמר הפסוק דברי עונות גברו מני וגומר, ופסוק אשרי תבחר ותקרב ישכון חציריך וגומר ופסוק

וירדו כל עבדיך אלה אלי וגומר ויאמר פסוק זה גימל פעמים ואחר כך יאמר, צא, צא, צא, ויכוין הכוונות אשר בפסוק זה ככתוב אצלי ותיכף בהיותי מסיים מלת צא גימל פעמים הקים רגל השמאלית של הנערה למעלה בפני כל העם ויצא מאצבע קטנה של רגלה וצעק בקול גדול ואמר עליכם שלום גימל פעמים, והשבתי לו לך לשלום לך לשלום גימל פעמים ותיכף ומיד ישבה הנערה ופתחה עיניה, והביטה בי ונתביישה ממני ואמרה מה אלו האנשים עושים כי לא ידעה מאומה מכל מה שעשינו ונשקה ידי ואכלה ושתתה.

וזה נעשה על ידי יום ה' כ"ו לתמוז שנת התכ"ו ליצירה פה מצרים יבנה עירינו אמן
וכתבתי זאת למזכרת לבאים אחרינו למען ידעו כי יש אלקים בישראל
הצעיר שמואל וויטאל ס"ט

מעשה ברוח שנכנס בבחור מספר שם הגדולים

מעשה שנדפס בספר זרע קודש והוא מבעל מחבר ספר ויקהל משה והספר הנזכר לעיל אינו כעת תחת ידי, והעתקתי מספר שם הגדולים במערכת הספרים אות ו' ס"ק כ"ב. וזה לשונו שם :

מעשה נורא מאוד מרוח שהיה בבחור אחד בקהילה קדישא ניקלשבורג ונאספו כמה רבנים, והרב מו"ה משה הנזכר הוציאו בתנאי שיקבל עליו כמה סיגופים לכפר עון אותו הרוח והם דברים קשים, ואחר ימים בא הרוח בפרסום בפני כל הקהל בדמות חתול שחור שאג ישאג שלא התירו לו חרמות שהחרימו אותו שיצא והוא יצא ולא התירו החרמות, ולכן בלכתו מאושא לשפרעם פגעו בו כתות של מלאכי חבלה הממונים על מי שהם בחרם להמם ולאבדם וציערוהו לרוח מאד, ואז עשו לו התרות חרמות והלך. וכתבתי זה מהרשום בזכרוני שאין בידי עתה הספר הנזכר, להודיע לבני אדם כמה תמרור לפורענות מוכן אל העובר על החרם. ואם ראה תראה מי שהחרימו אותו ומצליח כבר כתב בספר חסידים סימן

תתרגם שפרעין על החרם ועל ההצלחה. עיין שם, רחמנא ליצלן.

בעניין הגלגול מספר חרדים

מובא בספר חרדים פרק ז', וזה לשונו :

כל עון עריות חמור מאוד וגדול מנשוא כתיב לי נקם ושלם לעת תמוט רגלם היינו אחרי מות החוטא הפושע בדיוקן מלכו של עולם שבראו בדמותו בצלמו וצוהו קדושים תהיו כי קדוש אני. [הא לך לשון הרמב"ן בפרשת קדושים, קדושים תהיו - היו פרושים מן העריות ומן העבירה, שכל מקום שאתה מוצא גדר ערוה אתה מוצא קדושה, לשון רש"י, אבל בתורת כהנים (פרשה א ב) ראיתי סתם, פרושים תהיו, וכן שנו שם (שמיני פרק יב ג), והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני, כשם שאני קדוש כך אתם תהיו קדושים, כשם שאני פרוש כך אתם תהיו פרושים. ולפי דעתי אין הפרישות הזו לפרוש מן העריות כדברי הרב זכרוננו לברכה, אבל הפרישות היא המוזכרת בכל מקום בתלמוד, שבעליה נקראים פרושים. והעניין כי התורה הזהירה בעריות ובמאכלים האסורים והתירה הביאה איש באשתו ואכילת הבשר והיין, אם כן ימצא בעל התאווה מקום להיות שטוף בזמת אשתו או נשיו הרבות, ולהיות בסובאי יין ובזוללי בשר למו, וידבר כרצונו בכל הנבלות, שלא הוזכר איסור זה בתורה, והנה יהיה נבל ברשות התורה. לפיכך בא הכתוב, אחרי שפרט האיסורים שאסר אותם לגמרי, וצוה בדבר כללי שנהיה פרושים מן המותרות ימעט במשגל, כעניין שאמרו (ברכות כב) שלא יהיו תלמידי חכמים מצויין אצל נשותיהן כתרנגולין, ולא ישמש אלא כפי הצריך בקיום המצוה ממנו ויקדש עצמו מן היין במיעוטו, כמו שקרא הכתוב (במדבר ו ה) הנזיר קדוש, ויזכור הרעות הנזכרות ממנו בתורה בנח ובלוט.

וכן יפריש עצמו מן הטומאה, אף על פי שלא הוזהרנו ממנה בתורה, כעניין שהזכירו (חגיגה י"ח:) בגדי עם הארץ מדרס לפרושים, וכמו שנקרא הנזיר קדוש (במדבר ו ח) בשמרו מטומאת המת גם כן וגם ישמור פיו ולשונו מהתגאל ברבוי האכילה הגסה ומן הדבור הנמאס, כעניין שהזכיר הכתוב (ישעיה ט ט"ז) וכל פה דובר נבלה, ויקדש עצמו בזה עד שיגיע לפרישות, כמה שאמרו על רבי חייא שלא שח שיחה בטלה מימיו. באלו ובכיוצא בהן באה המצוה הזאת הכללית, אחרי שפרט כל העבירות שהן אסורות לגמרי, עד שיכנס בכלל זאת הצוואה הנקיות בידיו וגופו, כמו שאמרו (ברכות ג:) והתקדשתם אלו מים ראשונים, והייתם קדושים אלו מים אחרונים, כי קדוש זה שמן ערב כי אף על פי שאלו מצות מדבריהם, עיקר הכתוב בכיוצא בזה יזהיר, שנהיה נקיים וטהורים ופרושים מהמון בני אדם שהם מלכלכים עצמם במותרות ובכיעורים.

וכן דרך התורה לפרוט ולכלול בכיוצא בזה, כי אחרי אזהרת פרטי הדינין בכל משא ומתן שבין בני אדם, לא תגנוב ולא תגזול ולא תונו ושאר האזהרות, אמר בכלל ועשית הישר והטוב (דברים ו י"ח), שיכניס בעשה היושר וההשויה וכל לפנים משורת הדין לרצון חבריו, כאשר אפרש (שם) בהגיעי למקומו ברצון הקדוש ברוך הוא.

וכן בעניין השבת, אסר המלאכות בלאו והטרחים בעשה כללי שנאמר תשבות, ועוד אפרש זה (להלן כג כד) בעזרת השם.

וטעם הכתוב שאמר כי קדוש אני ה' אלקיכם לומר שאנחנו נזכה לדבקה בו בהיותנו קדושים, עד כאן לשון הרמב"ן וכללות דבריו הוא כי מציאות קדושה הוא הפרישות מכל דברי העולם הזה מהמותרות] והוא פגם כדכתיב ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי שמיד אחרי שנקבר הרשע

מחזירים נשמתו לגופו ושניהם נדונים יחדיו הנפש עם הבשר על ידי מלאכי חבלה ביסורין קשים בחיבוט הקבר. אחר כך מקימין אותו מן הקבר חי ומוליכין אותו לגיהנם שבארץ בגוף ונפש כמו שהיה בעת שחטא וכמה מלאכי חבלה דוחין אותו ומניחין אותו ללקט עצים להביא למדורת גיהנם ואחר כך משליכין אותו שם ונדון בשפטים גדולים והוא צועק בקול יללה כמבואר במדרש רבותינו זכרונם לברכה, גם כתבו רש"י ופיתגוריי"ש הודה בזה.

ואחרי היותו בגיהנם זמן הקצוב לפי חטאו מחזיר הש"י נפשו בגלגול לעולם הזה בבהמה או חיה או עוף, שהוא יתברך המליכו על כלן כדכתיב תמשילו במעשה ידיך והוא עשה מעשה בהמה הורידו למדרגת בהמה שנאמר נעשה אדם בצלמנו כדמותינו וירדו בדגת הים ובעוף השמים, וירדו לשון ממשלה וקרי ביה לשון ירידה וכתוב אדם ביקר ולא יבין נמשל כבהמות נדמו, לשון נדמו מיותר אלא הכי קאמר כיון דבחיינו לא נתן לב ליקר תפארת גדולתו שהוא בדמות השם הנכבד והנורא ופגם דיוקן של המלך ונמשל כבהמות ועשה כמעשיהם אחרי מותו יחזור לעולם בגלגול בדמותם וצלמם של בהמות וכך נמצא כתוב למקובלים הנזכר.

הבא על הזכר יתגלגל בשפן וארנבת - כי הם זכרים ונקיבות ושנה אחת באין עלי' ושנה אחת יבא על אחרות.

הבא על הבהמה יתגלגל בעטלף - כי נתעטף בדבר עבירה.

הבא על חיה ועוף יתגלגל בעורב.

הבא על אשת איש יתגלגל בחמור - וזהו סוד כי תראה חמור שונאך עוזב תעזוב עמו.

הבא על הגויה יתגלגל בקדשה יהודית.

הבא על הנדה יבוא בגויה המשמשות מטותיהן נדות - כי כיון

שעבר אדם בעבירה ושנה בה הותרה לו.

הבא על אחותו יתגלגל בחסידה האנפה דכתיבא בעופות הטמאים [ויהרגוהו חברותיה כמו שכתבו זכרונם לברכה] - וזה רמז בתורה ואיש כי יקח את אחותו וגומר חסד הוא.

הבא על אמו יתגלגל בחמורה נקבה.

הבא על חמותו יתגלגל בפרדה נקבה - וכן הבא על כלתו.

הרגיל להסתכל בעריות יתגלגל בראה דכתיבא בעופות טמאים שרואה למרחוק יותר מכל העופות.

ובספר נשמת חיים מביא עוד גלגולים אחרים וזה לשונו במאמר רביעי פרק שלשה עשר (מעניין הגלגול בעוף השמים ובכל חיה הרומשת על הארץ ובדומם וצומח).

גם צריך שתדע שהמקובלים האמינו גם כן ההעתקה והגלגול אפילו מגוף מין אחד לגוף מין אחר ולכן אמרו שהעובר על המצוות להכעיס ולא עשה תשובה יתגלגל בבהמה, וכן על פסוק ויפץ השם אותם מעל פני האדמה דרשו חכמינו זכרונם לברכה³² שבשלשה חלוקי דינין נדונו דור הפלגה, הטובים שבהם נדונו בבלבול לשון, והכת שנתכוונה לשם ע"ז נעשו מהן קופין וחתולין וכיוצא בהם, והכת הג' שאמרו נעלה לשמים ונכנו בקרדומות הושלכו למטה ונעשו מהן שדין ומזיקין ורוחין בישין, רצונם שקצת מהם נתגלגלו בבהמות האלו וקצת נעשו נשמתן במזיקין ורוחות נעות ונדות בלי שום מנוחה כלל וכמו שאכתוב לקמן.

והריקנטי בפרשת נח ובפרשת שמיני כתב וזה לשונו :

ויש מן המקובלים האחרונים המאמינים בגלגול הבהמות ואמרו שאם עשה אדם עבירה אחת יתר' על זכיותיו יתגלגל בבהמה טמאה וזהו וגרה איננו מעלה טמא הוא לכם, מי שאין לו גרה על זכיותיו, ואם מעלה גרה על זכיותיו יתגלגל בטהורה רק אם חטא בעבודה זרה בגילוי עריות ובשפיכות דמים באלו השלשה אפילו מעלת גרה יתגלגל בטמאה, וזהו סוד שפן גמל חזיר וכולהו.

ובפרשת קדושים זה לשונו: כבר הודעתוך סוד הבהמות הטהורות והטמאות וקצת מחכמי הקבלה האחרונים אומרים כי העובר על העריות סופו להתלבש בבהמה טמא' או בשקצים ורמשים.

ולזה רמז ולא תשקצו את נפשותיכם בכל הרמש שבודאי יוכל אדם לשקץ נפשו בהם וזהו ואקוץ בהם, ואמרו בעונש וכולהו⁷³.

והבא על דודתו סופו להתלבש בגויה ותתגייר - וזו היא דודתך היא כלומר שסופה לשוב לדתינו ולתורתנו.

והבא על אשת אחיו סופו להתלבש בפרד שנאמר ועיר פרא אדם יולד על שהפריד הבנין שלמעלה.

הבא על אשת דודו יתלבש באישה אשדודית.

הבא על שתי אחיות יתגלגל בקדשה גויה שיבואו עליה שני אחים.

הבא על אשת אביו יתגלגל בגמל - זהו שנאמר גומל נפשו איש חסד ועוכר שארו אכזרי, שארו זו שאר אביך הוא והנה

הוא חצוף בעריות וסופו להיות צנוע כגמל.

וכלם דוקא אם לא שב בחייו [ותיקונם עיין בספר עמק המלך בשער תיקוני תשובה, והיא נדפסת בסוף זה הספר ועיין עוד בספר מצות השם].

וכן אמרו שזהו סוד מה שאמרה תורה (ויקרא י"ז) איש איש מבית ישראל אשר ישחט שור או כשב או עז וכולהו ואל פתח אהל מועד לא הביאו להקריב קרבן לד' לפני משכן השם דם יחשב לאיש ההוא דם שפך, ורמז לדבר אדם כי יקריב מכס כי לפעמים המקריב נפש בהמה מקריב עמה נפש אדם וזהו סוד אדם ובהמה תושיע השם אשר על כן נצטוונו בשחיטה ובסכין בלי פגימה כי מי יודע אם לא גלגול יש בה, ולכן צריך לברור לו מיתה יפה והאוכל אבר מן החי כאוכל מבשר אחיו בשיש שם גלגול נפש, וזהו סוד לא תאכל הנפש עם הבשר, ואמרו עוד שבגלל הדבר הזה אמר דוד המלך עליו השלום הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי.

גם הרב רבי יצחק לוריא זכרוננו לברכה האמין בהגלגול בדומם ובצומח כאשר כתב בספר הכוונות וזה לשונו: ואמנם אחרי פטירת האדם נפרעים ממנו על חטאיו בהרבה מציאות ורוב בני אדם ימלטו מלהתגלגל כל כך זמן בבהמה או חיה או עוף או דומם או צומח, וכן בעניין נבל הקשה כתיב וימת לבו בקרבו והיה לאבן ויהי לאבן היה לו לומר, אך הכונה כי כל החוטא בפיו נתגלגל בדומם, ובלעם חטא בפיו ונתגלגל תחלה באבן דומם, ונבל הוא בלעם, והנה ביאר טעם שמת לבו בקרבו ולא דיבר עתה נגד דוד הוא כי זכרה נפשו מה שתחלה נתגלגלה והוא היה תחלת בעון זה, עכ"ד.

וכתב עוד שנבל הוא אותיות לבן ללמד שלבן בלעם ונבל הם גלגול אחד ובלעם ולבן לא היה כחן אלא בפיהם ועל כן נתגלגלה נשמתו של בלעם בדומם שהוא הפך כחו, ובאשר

התחיל להתתקן ונתגלגל בנבל וחזר לסורו ולדבר לשון הרע בדוד חזר להתגלגל בדומם כבראשונה ויהי לאבן.

וכן באשת לוט נאמר ותהי נציב מלח שהוא גלגול בדומם, ואל תחשוב שנפש האדם נעשית אז בלתי מרגשת כדומם וכצומח כי אם אין לה הרגשה האידך ירגיש העונש, אולם כך יובן הדבר כי הקדוש ברוך הוא לעונש האדם דבק הנפשות הרעות לעץ או לאבן ונפשותם קשורות בהם כדי שתתענינה בחברת הדברים אשר אינם מטבעם, כאשר ענשו אנשי אנטינאס לאחד מחכמיהם שילך קשור עם איזה שוטה והוא בחברת איש בער לא ידע בחר לו מות מחיים, כך הנשמה בחברת העצים והאבנים כעלה נדף תערוץ וכאבן בלי חמדה מתגלגלת נעה ונדה בארץ (עד כאן מספר נשמת חיים).

וזה לשון ספר שער הגלגולים הקדמה כ"ב:

דע כי המדבר לשון הרע וכיוצא מתגלגל באבן דומם כמו שביארנו בעניין נבל שכתוב בו ויהי לאבן כי תמורת הדבור הוא דומם, המאכיל נבלות לישראל מתגלגל בעלה האילן והוא הצומח ואז ענשו הוא שהרוח מכה בעלה ההוא ומחזירהו לכאן ולכאן ואין לו מנוחה וכשנשלם זמן הקצוב לו נעקרת העלה ההיא מן האילן ונובלת ונופלת לארץ וזהו בדוגמת מיתה ממש אצלו שנכרת ונעקר מן העולם וזהו סוד הפסוק והעלה נבל כי מי שמאכיל נבלות לישראל מתגלגל בעלה הנובלת לארץ גם זהו סוד כי תהיו כאלה נובלת עליה ולפעמים כי אחר שהעלה הזאת נובלת חוזר להתגלגל בעלה אחרת וגם היא נובלת עד כמה פעמים על דרך האדם שמתגלגל בעולם הזה כמה פעמים כפי העונש הראוי להם. ויש מי שמתגלגלים במים והם גם כן נקראים צומח כנזכר לעיל, והם אלו: מי ששפך דמים בעולם הזה מתגלגל במים וסימניך על הארץ תשפכנו כמים ונאמר שופך דם האדם באדם דמו ישפך וענשו הוא שעומד בקלוח מים ושם מים נקלחים עליו תמיד

והוא רוצה לקום ולעמוד והמים מפילין אותו בכל רגע ואין לו מנוחה כלל ותמיד הוא מתגלגל סביב במקום קלוח המים ההם, גם נרמוז זה בפסוק כי מות נמות וכמים הנגרים ארצה.

עניין הריגת בעלי חיים

הג"ה מספר שער המצות פרשת לך לך. עניין הריגת בעלי חיים כבר נזכר בפרשת יתרו כי שום בריה לא נבראת לבטלה ואסור להרוג אותה שלא לצורך ומורי זכרוננו לברכה היה נזהר שלא להרוג שום רמש מן הרמשים אפילו מן הקטנים והפחותים כגון פרעושים וכנים וזבובים וכיוצא באלו ואף אם הם מצערים אותו כבר נודע מה שכתבו זכרונם לברכה על הפסוק גם אויביו ישלים אותו זה הכלב ויש אומרים זה הנחש ויש אומרים אלו הפרעושים וזו עצמה תשובת ר"א לרבי חזקיה בזהר פרשת יתרו כנזכר בסוד הפסוק אם ישוב הנחש בלא לחש, גם בעניין הכנים הנולדים ונבראים מן הזיעה אין ראוי להרגם ולא לקוץ בהם כלל ובפרט לאנשים כשרים אשר אלו הם מותרי האדם והסיגים שלו שמהם נבראים אלו הכנים אם כן תיקון ותועלת הוא לאדם כשאלו הכנים נבראים מזיעת גופו כי יוצאים סיגיו ומותריו וקליפותיו לחוץ ולכן אין לקוץ בהם.

עונשים הבאים על האדם מדה כנגד מדה

[אמר] שמואל ראיתי לסמוך למצות שפיכת דמים איסור הוצאת שכבת זרע לבטלה אף על פי שהארכנו בו בשער ז' שער רוח הקודש בעניין התיקון עיין שם]. עניין איסור הוצאת ש"ז לבטלה כתיב וירא אלקים את הארץ והנה נשחתה כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ, והנה עון השחתת זרע גדול מאוד כמפורסם בזהר, וכבר הארכנו בענינו בשער רוח הקודש בעניין התיקון הראוי לו גם בשער התפילה בכוונת קריאת שמע שעל המטה עיין שם, עניין התיקון שהוא להמית

גופם של אותם נגעי בני אדם על ידי רי"ו שהוא החרב העליון אשר ביסוד דאימא הנמשך ממזלא קדישא והנה כנגדו בחיצונים בקליפות יש חרב אחד עליון אשר הוא קוצץ וחותר אותם הנשמות מן הקדושה בהיותם נמשכים מן הזכר בלתי נקבה על ידי השחתת הזרע, גם יש רי"ו תחתון בקדושה ביסוד דנוקבא דז"א הנעשה משם הוי"ה דב"ן דההי"ן וכנגדו יש גם כן בקליפה רי"ו התחתון ונקרא כלב והוא תמורת הוי"ה דההי"ן כי שניהם בגימ' נ"ב וכנגד ב' בחינות אלו התפלל דוד המלך עליו השלום ואמר הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי מחרב זה חרב העליון שבקליפות, מיד כלב יחידתי זה רי"ו התחתון שבקליפות.

נ"ב, אמר מאיר [הוא מהר"מ פאפירש בעה"מ מאורת נתן על סדר אל"ף ביי"ת] ואפשר שב' חרבות אלו הם גם כן סוד כל הקורא קריאת שמע כאלו אוהז חרב של פיפיות כי ב' חרבות הם עליון ותחתון נ"ל, (עד כאן לשונו).

ועיין בביאורינו בשער ד' שער הפסוקים בפסוק בני נכר יבולו וגומר ולכן צריך האדם לזהר מאד להיות שוהה על הבטן עד שיכלו טפות הזרע לגמרי, וכן יזהר שלאחר ששמש מטתו אפילו מאותם הטפות שהם כמו מים ואינם קשורות כלובן ביצה כי כל זה בכלל השחתת זרע, (עד כאן הגי'ה).

גם כל מי שמיתתו בחנק ולא נענש בבית דין של מטה מתגלגל במים ושם נחנק בכל רגע כנזכר. והנה הבא על אשת איש אשר מיתתו בחנק מתגלגל ברחים שנותנים בהם החטים וטוחנים על ידי המים המגלגלים הרחים ושם נדונין האיש והאשה ההיא בסוד תטחן לאחר אשתו.

המזלזל בנטילת ידים מתגלגל במים

גם המזלזל בנטילת ידים מתגלגל במים וזהו סוד הפסוק אזי

עבר על נפשינו המים הזדונים ברוך השם שלא נתנו טרף לשניהם כי הנה ראשי תיבות "נתנו טרף" לשניהם ראשי תיבות "נטל", וזהו סוד מה שכתבנו לעיל האוכל בלא נטילת ידים נעקר מן העולם ונדון במים כנזכר, גם ממילא רמז להפך ואמר ברוך השם "שלא" "נתנו טרף" לשניהם ראשי תיבות "שנטל" כי על ידי שנטלנו ידיו לא נתנו טרף לשניהם של המים הזדונים הנזכר לעיל ולכן ברוך השם שלא עשו כמו הרשעים שאינם נוטלים ידיהם, גם מי שאינו מברך ברכת הנהנין ומזלזל בהם גוזל אביו ואמו חבר הוא לאיש משחית וגם הוא מתגלגל במים, ויש שמתגלגלים בבעלי חיים.

פרנס המתגאה על הצבור יתגלגל בדבורים

והנה הפרנס המתגאה על הצבור יתגלגל בדבורים וכמו שכתוב רבי נחמן בר יצחק לא יאי יהרותא לנשי חדא שמה כרכושתא וחדא שמה זבורתא והם דבורה הנביאה שנתגאת על ברק ושלחה אחריו לקרא, והיא לא רצתה ללכת אצלו, גם חולדה הנביאה בזתה לצדקיהו המלך ואמרה אמרו לאיש הזה אשר שלח אתכם אלי כמו שכתבו זכרונם לברכה^{כה} והנה בתוך דבריהם רמזו כי דבורה היא בעלת גאווה ולכן אינה עושה מלאכה וגם היא דברנית כי בכל שעה לא תשקוט פיה ולכן פרנס המתגאה על הצבור וכן מי שמדבר דברים שלא כהוגן שניהם מתגלגלים בדבורה שיש בה ב' מדות אלו.

מי שנתגלגל באיזה דבר יש עמו שוטר אחד שמעניש אותו באותו עונש הראוי לו או שמגלגלו באותו גלגול הראוי לו

ודע כי אין לך שום אחד מאלו המתגלגלים כנזכר או שום נשמה שנענשת בבית דין של מעלה שאין לפניו כרוז אחד שמכריז ענשו ועונו תמיד בכל הזמן ההוא שהוא מתגלגל שם

או שנענש שם כנזכר ואינו זו מאצלו, גם יש עמו שוטר אחד שמעניש אותו באותו עונש הראוי לו או שמגלגלו באותו גלגול הראוי לו כגון מי שנתגלגל במים הנה השוטר ההוא עומד עליו תמיד להפילו במים בכל רגע עד זמן הקצוב לו, גם רוב המתגלגלים או הנענשים כנזכר יש לפנייהם בית דין שדנין אותו בעת גלגולו או עונשו ומשנים את ענשו מעת לעת מעונש זה אל עונש אחר כפי הדין והמשפט הראוי לו. עד כאן מספר הגלגולים].

ויש גלגולים אחרים בבהמות ועופות טהורים גם טמאים ואפילו בדומם באבני השדה שלכך נאמר בנבל הכרמלי והוא היה לאבן ששב בגלגול דומם על לשון הרע שדבר לעבדי דוד המלך עליו השלום, וגם בדגים לכן להשיב אותו הנפש למנוחה מצוה לאכול דג בשבת בפרט בסעודה שלישית, ולפעמים יתגלגל בעל לשון הרע בכלב וכן הרגיל לאכול בשר טריפה או המאכילה לישראל, וזהו רמוז בתורה דכתיב ואנשי קדש תהיו לי ובשר בשדה טריפה לא תאכלו לכלב תשליכו אותו וכתיב בתריה לא תשא שמע שוא, נמצא קרא דלכלב תשליכון אותו, כתוב בין שני עונות הללו בין אוכל טריפה ובין מספר לשון הרע לומר לך שעל שני עונות אלו יתגלגל האדם בכלב כן כתבו המקובלים והוא רמוז בדברי רבותינו שאמרו כל המספר לשון הרע ראוי להשליכו לכלבים.

וזהו שרמזו דוד המלך עליו השלום הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי וסמיק ליה אספרה שמך לאחי וגומר, לומר שאיני משתמש בלשוני לספר לשון הרע להענש בגלגול הרע הזה אלא אני משתמש בה להללך ולהזהיר את ישראל שיגורו ממך ושיהללך, ודע שאמרו המקובלים שאף על פי שכשמתגלגל בצורת אדם אינו יודע בגלגולו הראשון, מ"מ כשמתגלגל בצורת בהמה חיה או עוף הוא יודע בגלגולו הראשון ומצר ומצטער איך ירד משמים מצורת אדם לצורך

בהמה והקדוש ברוך הוא רצה להראות לכל אדם דוגמת גלגול מאדם אל בהמה בגדול המלכים אשר מלך בכיפה הוא נבוכדנצר הרשע שבעודו בחיים חיותו הורידו מכסאו והשליכו לשדה והוא הולך על ד' כבהמה ונדמה לכל הבהמות צורת בהמה, יען שלח לשונו ודיבר נגד עליון ואחר כך לקצב הזמן אשר קצב עליו חזר והודיעו שהוא האלקים כדכתיב ולקצת יומיא אנא נבוכדנצר עיני לשמיא נטלית ומנדעי עלי יתיב ולעילא ברכת ולחיי עלמא שבחת והדרת די שלטניה שלטן עלם ומלכותיה עם דר ודר וגומר כען אנא נבוכדנצר משבח ומרומם וגומר ועל מעשי זה כתיב לעיל ששלח לכל האומות להגיד נפלאות השם אשר עשה עמו והתחיל ואמר אתיא ותמהיא די עבד עמי אלהא עילאה שפיר קדמי להחוייה אתוהי כמה רברבין וגומר ואמרו רבותינו זכרונם לברכה אלמלא בא מלאך וסטרו על פיו היה אומר יותר משירותיו של דוד, ופירוש תיבת כען לומר מעתה שיסרני וידעתי שבעון לשוני הרע באתי אל כל הצרה הזאת מכאן ואילך לא אשתמש בלשוני זה אלא לשבח ולפארו בגוים את כבודו.

בעזרת השם יתברך

פרק י"ז

• יתרו •

בפרק הזה מבואר:

כל עניני צער שמזדמן לאדם, ואפילו אם אחד מחרפו ומגדפו הכל הוא מן השמים, אלא שמגלגלים חוב על ידי חייב - גודל השכר של הנשים השומרות עצמן לילך בבגדי צניעות, וגודל העונש חס ושלוש לאלו העוברות על זה, וכל הצרות הבאות על המשפחה הם בגלל שאינם שומרים על הצניעות - אחרי מאה ועשרים שנה ימצאו עשרות אלפים ברכות ושמות הקדושים שאמר לבטלה - כל מי שלהוט אחרי בולמוס של עריות מאבד את נפשו וטורדו מחיי העולם הבא - מסירת נפש לא לעבור על איסור עריות - אם הוא מתגבר על יצרו וניצול מן העבירה, זכותו קיימת לכל דורותיו הבאים אחריו - שכר הגדול להעומד בנסיון שלא להכשל בעריות - מעשה נורא מעונש אם ובת שלבשו בגדי פריצות - אחר הפטירה יתהפכו האבות והאמהות לאכזרים גדולים, וידונו בניהם בכל מיני אכזריות שבעולם.

תוכן הענינים

של פרק י"ז

- א. כל עניני צער שמזדמן לאדם, ואפילו אם אחד מחרפו ומגרפו
הכל הוא מן השמים, אלא שמגלגלים חוב על ידי חייב.....ה
- ב. מעשה נורא מהחפץ חיים זצ"ל.....ו
- ג. החפץ חיים מחכה עשר שנים עד שזכה לראות בעיניו שהרשע
קיבל את העונש המר.....ו
- ד. מכתב גלוי מהצדיק הקדוש בעל החפץ חיים זכר צדיק לברכה.....ז
- ה. בו יבואר גודל השכר של הנשים השומרות עצמן לילך בבגדי
צניעות. וגודל העונש חס ושלום לאלו העוברות על זה. וכל
הצרות הבאות על המשפחה הם בגלל שאינם שומרים על
הצניעות.....ז
- ו. אחרי מאה ועשרים שנה ימצאו עשרות אלפים ברכות ושמות
הקדושים שאמר לבטלה.....יב
- ז. בו יבואר גודל גנות העריות וגודל העונש על זה.....יד
- ח. כל מי שלהוט אחרי בולמוס של עריות מאבד את נפשו וטורדו
מחיי העולם הבא.....טז
- ט. מעשה נורא ברשע שחמד אשת שכנו ואחר כך עבר על כל
עשרת הדברות.....כ
- י. הפורש מן העריות.....כב
- יא. קדושים תהיו כי קדוש אני.....כו

- יב.** מסירת נפש לא לעבור על איסור עריות..... כו
- יג.** אם הוא מתגבר על יצרו וניצול מן העבירה, זכותו קיימת לכל דורותיו הבאים אחריו..... כז
- יד.** למה זכה יוסף לכל הגדולה..... כח
- טו.** שכר הגדול להעומד בניסיון שלא להיכשל בעריות..... כח
- טז.** מי שמתגבר על יצרו בדבר ערוה זוכה ומאיר על ראשו אור מן השמים..... כט
- יז.** אם נודמן לאדם עניין של איסור ונתגבר על יצרו, יזכהו הקדוש ברוך הוא למדרגה רמה בעולם הבא שיהיה לאות ותפארת בתוך ישראל וגם בעולם הזה לו ולכל דורותיו הבאים אחריו שיהיו מגיבורי ישראל..... כט
- יח.** מעשה נורא מעונש אם וכת שלכשו בגדי פריצות..... לא
- יט.** האם שורפת את בתה..... לא
- כ.** האם צועקת "רחמו, הושיעו לנו"..... לב
- כא.** אחר הפטירה יתהפכו האבות והאמהות לאכזרים גדולים, וידונו בניהם בכל מיני אכזריות שבעולם..... לב
- כב.** אם מעולם העליון שהענישה את בתה שסירבה ללבוש בגדי צניעות..... לב
- כג.** מעשה נורא מה שקרה ב 400 נערים ונערות..... לג
- כד.** מעשה ב-93 בנות שמסרו נפשן למות על קדושתן..... לד

פרק י"ז

כל עניני צער שמזדמן לאדם, ואפילו אם אחד מחרפו ומגדפו הכל הוא מן השמים, אלא שמגלגלים חוב על ידי חייב

בספר חפץ חיים על התורה פרשת משפטים על הפסוק "ורפא ירפא"^א כתב וזה לשונו: ובחז"ל מכאן שנתנה רשות לרופא לרפאות^ב, וברש"י שם וזה לשונו, "ולא אמרינן רחמנא מחי ואיהו מסי"^ג.

מכל זה מוכח להדיא, שכל עניני צער שמזדמן לאדם, ואפילו אם אחד מחרפו ומגדפו הכל הוא מן השמים, אלא שמגלגלין חוב על ידי חייב, וכמו שאמרו חז"ל על הפסוק והשבות אל לבבך, שעונותיך הם המחרפים אותך, ולא עוד אלא אפילו אם אחד הכה אותו במזיד, זהו גם כן השגחה מלמעלה אלא שמגלגלין.

וראיה ברורה לזה, הוא מהכתוב הנ"ל, המדבר בענין מריבה בין איש לרעהו, ככתוב וכי יריבון אנשים והכה איש את רעהו. ואם כן המוכה בעצמו הוא גם כן חייב, שהלא לא הי' צריך לצאת לריב עם חברו, ואף על פי כן מכנה הגמרא את ענין ההכאה הזאת בלשון "רחמנא מחי"^א. אלא על כרחך דגם ענין שכזה גם כן מן השמים. וכן מצינו בדוד שקלל אותו שמעי בן גרא ויסקל אותו באבנים ועפרו בעפר, השיב דוד, ה' אמר לו קלל. וכל זה עושה הקב"ה לטובת האדם, כדי שיכופרו עונותיו על ידי העלבון, ואינו צריך ליתן לב לזה כלל להשיב

(א) שמות כ"א יט.

(ב) בבא קמא דף פ"ח ע"א.

(ג) ויעוין בתוספות שם ד"ה שנתנה רשות וכו'.

תשובה למחרפו¹, אלא אדרבה יודה לה' על שנזדמן לו כפרה כזאת. ועל זה אמרו ז"ל² הנעלבין ואינן עולבין וכו' עליהן הכתוב אומר ואוהביו כצאת השמש בגבורתו.

מעשה נורא מהחפץ חיים זצ"ל

החפץ חיים מחכה עשר שנים עד שזכה לראות בעיניו שהרשע קיבל את העונש המר

כתוב בספר חפץ חיים על התורה בפרשת משפטים על הפסוק "כל אלמנה ויתום לא תענון"³, וזה לשונו: בימי נעורי החפץ חיים זצ"ל קרה בעירו מקרה, באלמנה שדרה בבית אדם פשוט, ומתוך עניה נשארת חייבת לו שכר דירה. ובעל הבית אמר לגרשה מדירתה באמצע ימי החורף, ומכיון שלא רצתה לצאת הסיר את הגג מעל דירתה. כל אנשי העיר רעשו על השערורייה הזאת לגרש אלמנה עניה בימי

(ד) וכן הוא ב"ליקוטי אמרים" "תניא" (אגרת הקודש פרק כ"ה): ואף שבן אדם שהוא בעל בחירה מקללו או מכהו או מזיק ממונו ומתחייב בדיני אדם ובדיני שמים על רוע בחירתו, אף על פי כן, על הניזק כבר נגזר מן השמים, והרבה שלוחים למקום.

ולא עוד אלא אפילו בשעה זו ממש שמכהו או מקללו מתלבש בו כח ה' ורוח פיו יתברך, המחיהו ומקיימו, וכמו שכתב "כי ה' אמר לו קלל", והיכן אמר לשמעיה? אלא שבמחשבה זו שנפלה לשמעיה בלבו ומוחו, ירדה מאת ה', ורוח פיו המחיה כל צבאם החיה רוחו של שמעי בשעה שדיבר דברים אלו לדוד, כי אילו נסתלק רוח פיו יתברך רגע אחד מרוחו של שמעי, לא יכול לדבר מאומה, (וזהו כי ה' אמר לו בעת ההיא ממש קלל את דוד, ומי יאמר לו וגו', וכנודע מה שכתוב הבעל שם טוב על הפסוק "לעולם ה' דברך נצב בשמים" וכו'), עד כאן לשונו.

(ה) גיטין ל"ו ב'.

(ו) כ"ב כא.

הקור החוצה. אבל הבעל הבית לא שם לב לצעקת האלמנה וגירשה בתוקף ימי החורף.

החפץ חיים שמר את העובדה בלבו, ומכיוון שעברו כמה שנים אחר הנבלה הזאת ולא קרה שום דבר, חשב החפץ חיים בלבו וגם אמר למכיריו, כלום אפשר הדבר, שלא יאונה לו כל און, הא התורה אמרה בפירוש, "וחרה אפי" וגו'. אמנם בעבור עשר שנים נשמע קול הברה בעיר כי פלוני הבעל הבית נשכו כלב, ואחר איזה ימים החל לנבוח ככלב, כי הכלב היה שוטה, ולא ארכה מחלתו עד שהלך לעולמו.¹

מכתב גלוי מהצדיק הקדוש בעל החפץ חיים זכר צדיק לברכה

בו יבואר גודל השכר של הנשים השומרות עצמן לילך בבגדי צניעות. וגודל העונש חס ושלום לאלו העוברות על זה. וכל הצרות הבאות על המשפחה הם בגלל שאינם שומרים על הצניעות.

בעזרת השם יתברך, ראש חודש תמוז, תרפ"ד, ראדין.

(ז) ובנו של החפץ חיים הגאון רבי לייב זצ"ל ספר על מאורע שקרה בראדין בטבח שחטף בן ישיבה והעמידו במקום בנו לשלחו בתוך חיל לצבא. הדבר קרה בימי חורפו של החפץ חיים זכר צדיק לברכה. ותמה החפץ חיים על המקרה המעציב הזה, כלום אפשר הדבר, שלא יבוא על "שכרו" עבור מעשה מגונה זה? ואחרי שלשים שנה בערך, אחרי המאורע, חלה בן הקצב הזה במחלת החלי-רע רחמנא ליצלן, ולא ארכה מחלתו ומת מיתה משונה, והחברא קדישא לא רצו לטפל בקבורתו מפני סכנת המחלה המתדבקת והאב הזקן בעצמו מוכרח היה לקבור את בנו בידי ממש. והחפץ חיים זכר את המאורע המעציב הזה. ברור היה אצלו, כי סוף סוף יפקד עונו, אבל צריך היה לחכות משך שלשים שנה. (ח"ח עה"ת / מעשי למלך).

אל כבוד הרבנים והאדמו"רים די בכל אתר ואתר. אולי יש בידם לתקן דבר מה, יהי' שכרם רב מה'.

הנה יש לי צער גדול מפני עצם העניין וגם מתמיהת רבים, אף שכולם מאמינים שכל מה שמתהווה למטה בין לטוב בין למוטב, הכל הוא מאת הקדוש ברוך הוא, מכל מקום כל אחד עומד ומשתומם ופלא הוא בעיניו מפני מה נשתנו העתים כל כך לרעה, הלא מלבד זה שכל ישראל בכל מקום פזוריהם בין העמים כולם נעשו משועבדים, והיוקר הולך וגדול מיום ליום, והמסים והארנוניות גם כן מתגדלים מאד, על כולם עוד הגזירות שנסבו על התורה ומצוותיה נורא מאד, שהתינוקות של בית רבן בטלים במאות עיירות, גם מצב הפרנסה בכל מקום הוא רע מאד, כלל הדבר עם ישראל הולכים ומתאוננים כל אחד ואחד על רוע מצבו.

והנה בשנים שלפנינו אף שהיו גם כן מצויות צרות וגזירות, מכל מקום מי שהיה בכלל תמימי לב היה יכול להתנחם בנפשו ולומר, הגם שבעיניים החיצוניים אינו מתנהג כרצונו, אבל בעיני הנפש הוא בוטח שאינו מרוחק מהקדוש ברוך הוא, ובודאי יעמוד הקדוש ברוך הוא לבסוף לימינו, וכמו שכתוב כי יעמוד לימין אביון להושיע משופטי נפשו: אבל כהיום בעונותינו הרבים מר לנו מאד מכל צד, כי כשהוא מביט בעצמו בעיני עולם הזה אין לך יום שאין קללתו מרובה מחבירו, וכשהוא מתבונן לאחריתו בעיני תורה ומצות, גם כן אין לו שום הצלחה, והגם שכל אחד מישראל מבקש מהקדוש ברוך הוא שישמע לבקשותיו ויטיב לו כרצונו, אין שומע לו, הלא דבר הוא.

ואמרת שעיקר סיבת הדבר, שאנו מרחיקים בעצמנו את הקדוש ברוך הוא מאתנו. הוא צוה לנו והתקדשתם והייתם קדושים, ואמרו חכמינו זכרונם לברכה כל המקדש עצמו מלמטה מקדשין אותו מלמעלה, מעט מקדשין אותו

הרבה, בעולם הזה מקדשין אותו לעולם הבא, וכתוב אחר אומר "כי ה' אלקיך מתהלך בקרב מחניך להצילך" וגו' (והמאמר להצילך כולל הרבה ענינים להצילך מן החרב ומן הרעב ומן השבי ומן הביזה) והיה מחניך קדוש ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך, הרי ביאר לנו הכתוב מפורש, שכאשר נהיי קדושים הוא מתהלך בינינו להצילנו מכל רע, אבל אם יראה בנו ערות דבר הוא שב מאחרינו, וממילא יחולו עלינו כל הסיבות חס ושלוש.

והנה אמרו חכמינו זכרונם לברכה כל הברכות שמברך כנגד הערוה הם ברכות לבטלה וממשיך על עצמו עניות חס ושלוש (ברכות כ"ד) טפח באשה במקום שהדרך להיות מכוסה הוא בכלל ערוה, וכהיום בעונותינו הרבים נפרץ הדבר מאד מאד, והיצר הרע מפתה לנשים לילך פרועי ראש^ה בלי שום

(ח) בספר קב הישר פרק נ"ח וזה לשונו: ועל כל אדם מישראל מוטל לאהוב התורה ולחבב התורה בפני בני ביתו ובניו ולהזהירם תמיד על קיום התורה ומצוותיה, ובפרט יזהיר לנשים, דלא יתחזי מנהון שערות ראשן.

[כתוב בספר הזהיר (ח"ג דף קכח:)] קללה ועונש יבוא על אדם שמניח לאשתו שתראה משערות ראשה לחוץ, ואשה המוציאה משערות ראשה לחוץ להתייפות בו, גורמת עניות לבית וגורמת שבניה לא יהיו חשובים בדור וגורמת שהסטרא אחרא תשרה בבית. ולכן צריכה האשה ליזהר שאפילו קורות ביתה לא יראו שערות ראשה, ואז תזכה לבנים חשובים, ובעלה מתברך בכל, בברכות שלמעלה ובברכות שלמטה, ובעושר ובבנים, ועיין עוד שם והובאו דברי הזהיר במגן אברהם (סימן ע"ה סק"ד) ומסיק דכן ראוי לנהוג. וכך כתב במשנה ברורה ומוסיף:

ובגמ' יומא (דף מז.) איתא במעשה דקמחית שבזכות הצניעות היתירה שהיתה בה שלא ראו קורות ביתה אמרי חלוקה, יצאו ממנה כהנים גדולים. [וברש"י שם בשם הירושלמי: כל כבודה בת מלך פנימה] היינו אשה צנועה, "ממשבצות זהב לבושה", ראויה לצאת ממנה כהן גדול הלבוש משבצות זהב].

ובביאור הלכה (שם ד"ה ודע) הובאו דברי החתם סופר בתשובות (אורח חיים סימן ל"ו) שבזמנינו שנתפשט המנהג על פי הזוהר, איסור גמור הוא, ויש לחוש לרביצת האלה האמור בזוהר הנ"ל.

עוד כתב שם:

כי בעון זה גורמת שיהיו בניה עניים, ויהיו בזויים ונבזים בין הבריות, וכל בית שאין בה צניעות.

[ובספר יסוד יוסף מזהיר שאף לא יכניס בביתו נשים אחרות שאינן הולכות במלבושי צניעות, כי הן מגרשות השכינה המשרה קדושתו בבתי ישראל אם הם נקיים מחטא ועון, ובפרט מי שיש לו עבדים ושפחות, יתן השגחתו שלא יהיה זנות מצוי בביתו חס ושלום, כי בית ישראל צריך להיות בו קדושה ונקי מכל חטא, ועיין עוד שם.

- שם לילית מצויה והורגת לילדים קטנים, חס ושלום, כמבואר בפרקים הקודמים.

[ראה לעיל פרק כ"ד (ד"ה מאן): בההוא דירה רוח מסאאבא שריא ביה ואזיק מאן דאשכח ביה, וכ"כ בפרק כ"ח (סוף ד"ה אולו): בההוא ביתא... אתנזיק ביה בר נש... ומינייהו אמרי רוחא דביתא. ובריש פרק נ"ו זה לשונו: היא לילית הרשעה... והיא דרה שם באותו הבית, והיא הורגת להילדים קטנים, ובאותו הבית... עניות מצויה שם.

מעשה נורא מהצדיק הקדוש רבי אליהו הכהן בעל שבט מוסר
שהיה דורש תוכחה בכל שבת, ופעם אחת קרה מקרה וישן, ואין עשה תשובה על זה

רבינו אליהו הכהן בעל שבט מוסר היה דורש בכל שבת קודש בבית הכנסת הקבוע שלו, ופעם קרה מקרה ונשאר ישן, ובני ביתו לא רצו להפריעו משנתו, ובינתיים הקהל היו מחכים לו ועבר זמן הדרשה, וכשהקיץ משנתו כבר היה מאוחר, ויצטער מאד, והיה מתבונן ומחפש עצה איך להשלים את המצוה, ובמצאי שבת אחר ההבדלה לקח קולמוס בידו והחל לכתוב זכויותיהם של

כיסוי וגם לילך בזרועות מגולות וחלקותיהן עשויות בלא בתי זרועות, ועוד חלק גדול מלבושיהן כנגד הלב וכהאי גוונא, הכל מגולה כדי שבכל מקום שיביט שם האיש יהי נגד הערוה. וממילא כל הברכות שמברך האיש בביתו או כשהוא מתפלל

ישראל שמקיימים ביום שבת קודש משעה שקמים משנתם עד מוצאי שבת קודש, ועבר עליו כל הלילה, וכשגמר כבר האיר היום, ויקח את כל מה שכתב וישם בכיסו והלך להתפלל, וכידוע שהוא היה מתאחר הרבה בבית הכנסת אחר התפלה, וכאשר יצא מבית הכנסת ללכת לביתו ראה לוויה אחת גדולה ושמע שהיו מספידים את הנפטר בשבחים גדולים, והמספיד היה אדם ירא חטא, אז אמר בלבו שבודאי שהאדם הזה הוא צדיק, ויוציא מחיקו את כל מה שכתב בלילה והכניס בתוך כפו של המת וקברו את המת יחד עם הכתב.

והנה בלילה בא איש אחד אצל רבינו אליהו הכהן וזכרנו לברכה ויעירהו משנתו, והאיש הזה היה פניו כלפידי אש, ואמר לו שהוא המת שהספידוהו היום, ושבידו מסר את הכתבים שכתב במוצאי שבת קודש, וכאשר עלתה נשמתו למעלה והכניסוהו בבית דין העליון, היה הכל חושך בעדו, כי ראה לפניו אלפים משחיתים שרצו לחטפו ולקרעו לגזרים, ורק שמש בית דין העליון היה מגרשם באמרו לא תגעו בו עד שיתברר דינו, וכשנכנס לתוך בית דין העליון היה שם שולחן גדול והיו יושבים סביבו ישישים, ושאלו ממנו מה זה בידך? ואמר להם איני יודע, חכם אחד הכניס את זה בתוך כפי.

וכשפתחו לראות מה כתוב בו, נתמלא האולם אש גדול, ואמרו זה כתיבת הצדיק רבי אליהו הכהן המזכה את הרבים, וראו שכל המכתב מדבר רק זכותם של ישראל ושמחו שמחה גדולה כל הישישים וכל הפמליא של מעלה ואמרו לו: מאחר שזכית להיות שלוחו של הצדיק הזה פטור אתה לתת דין וחשבון לפנינו, כי שלוחי מצוה אינם נוזקים, ובת קול יצאה והכריזה פתחו לו שערי צדק, ואני נמצא כעת בגן עדן בזכותך, והבאתי לך בשורה טובה זו שתתחזק ותתאמץ בכל כוחך בשבת ולדרוש מעשה זה ברבים, עד כאן המעשה.

בביתו נגד אשתו או בתו הגדולה הם כנגד ערוה. וידוע שבכל ברכה יש בה שם הקודש, ואם כן כשם שהמברך כהוגן ממשיך על עצמו ברכה, כמו שכתוב "בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך", כן הדבר להיפך חס ושלום, אם מברך נגד הערוה ממשיך חס ושלום עניות על עצמו. כדאיתא בנדרים^ט בכל מקום שהזכרת השם (שלא כהוגן) מצויה שם עניות מצויה^י.

אחרי מאה ועשרים שנה ימצאו עשרות אלפים ברכות ושמות הקדושים שאמר לבטלה

והנה ידוע דסוף האדם, אף אם יחיי אלף שנים, הוא מוכרח להשיב נשמתו אל האלקים ולתת דין וחשבון על מעשיו ועל דבוריו. ואזי ימצאו אלפי אלפים ברכות ושמות הקדושים שלא היה עליהם קדושה ולא עלו למעלה כלל, ועל הכל יתבעו ממנו בשעת הדין. וגדולה מזה מצינו בחכמינו זכרונם לברכה על הפסוק, ומגיד לאדם מה שיחו, אפילו שיחה קלה מגידין לו לאדם בשעת הדין, כלל הדבר ה"מאדע" הגרועה הזו מביאה לאדם לידי הרהורים רעים ולפעמים גם לזרע לבטלה^א חס ושלום (ומסכן בזה בניו הקטנים כמו שכתב הגאון יעב"ץ בסידורו) וכמעט על ידי ה"מאדע" הגרועה הזו מבטלים בידים מאמרו של הקדוש ברוך הוא, שאמר והי מחניך קדוש ולא יראה בך ערות דבר.

והנה ידוע לכל, כשפרצה תבערה בכרם המלך והלהב גדול מאד, הכרוז יוצא מגדולי המלך לאנשי העיר: התחזקו, התחזקו כולכם לכבות האש באיזו עצה שתוכלו, כי

ט) דף ח'.

י) ועיין שם בר"ן ורא"ש.

יא) ועיין עוד בספר הזה פרקים מיוחדים על עניני שמירת עיניים ועוד.

כרם המלך בוער באש, ואם תתעצלו בדבר תדעו כי בנפשכם הוא חס ושלוש, ומורדים תקראו, כי אינכם חוששים לכבודו, ואם תתחזקו כראוי ותכבו האש יקבל כל אחד שכרו ורוב כבוד לפי ערך התחזקותו. כן הדבר בענינינו, כי הנה ידוע שכל ישראל נקראים כרם ה', כמו שכתוב² **"כי כרם ה' בית ישראל"** ובעונותינו תבערה גדולה נפלה בכמו בכמה מקומות על ידי ה"מאדע" הגרוע הזו, כי מתגבר כח הטומאה מאד על ידי זה, כמאמרם זכרונם לברכה על הפסוק **"ונשמרת מכל דבר רע"**, אזהרה שלא יהרהר אדם ביום ויבא לידי טומאה בלילה, **וממילא נפסקה ההשפעה והברכה מכל אחד ואחד בעסקיו, ונסבבו על ידי זה כל הצרות הרעות** כמו שכתבו בספרים הקדושים³ על כן החוב מוטל על כל איש ואיש לכבות

(ב) ישעי' ו'.

(יג) והנה אף שאנו צועקים אל תשליכנו מלפניך ורוח קדשך אל תקח ממנו, השטן מתחכם ליטול מישראל כוח קדושתם. ומה עשה, גירה יצרא דתאווה בנפשם שילכו הבנות כעין ערומות כדי שבכל מקום שיביט שם האדם יהי' כנגד ערוה. וזה היה עצת בלעם הרשע שהסית את בנות מואב לילך ערומות כדי להחטיא את ישראל, וכמו שאמרו חכמינו זכרונם לברכה (בכורות דף ח') על הפסוק **"ותקראנה לעם לזבחי אלהיהן"** - ערומות פגעו מהן, והכתוב צווח ואומר **"והיה מחנך קדוש ולא יראה בך ערות דבר"**, הרי שתלה הכתוב קדושתנו בזה הענין, ומה שהיה צריך היצר הרע מלפנים לעמול כמה שנים התחכם היום ועושה זאת בזמן קצר.

והנה אף שאין אנו במדרגה גדולה שתהיינה מחשבותינו זכות וטהורות, על כל פנים יהי' האדם זהיר מאד שלא להביא את עצמו לכתחלה לידי הרהורים, וכבר אמרו חכמינו זכרונם לברכה כל המביא עצמו לידי הרהורים אין מכניסין אותו במחיצתו של הקדוש ברוך הוא - על כן מחויב כל איש לתקן בביתו שלא ילכו בני ביתו בזרועות מגולות, וכן כל לבושיהן יהיו עשויות כדן, כדי שלא יביא עצמו לידי הרהור, ואף אם ילעגו עליו אל יחוש לזה,

את האש הנורא הזה ולתקן בביתו שיהיה הכל עשוי כדין ולא יתנהגו בפריצות חס ושלוש, ויזכה עבור זה לצאת ממנו בנים ישרים וקדושי עליון. **וביותר החוב על הרבנים ועל כל החרדים לדבר ה' שבכל עיר ועיר לדרוש ברבים מגודל הענין הזה הנוגע לקיומנו ולהצלחתנו בגוף ובנפש בזה ובבא, ויתקיים בזה מאמר הכתוב והיה מחניך קדוש.**

דברי הכותב לכבוד ה' ותורתו ומיצר בצרת עמו ישראל,
ישראל מאיר ברבי ארי' זאב הכהן
 בעל המחבר ספר חפץ חיים ומשנה ברורה

בו יבואר גודל גנות העריות וגודל העונש על זה

**זה לשון החפץ חיים זצוקללה"ה
 בספרו מחנה ישראל.**

ואל יתמה הקורא על המחבר בזה, על מה הוא מאריך כל כך בעון החמור הזה, אשר הוא מפורסם לכל ישראל כקטון כגדול, כי מאריכותו נראה שהוא חושד חס ושלוש לכלל ישראל בזה, אף אנו נאמר לו כי לא כן הדבר, וכעין זה נמצא כתוב בתורתנו הקדושה בפרשת נצבים בעת שכרת משה רבינו בשם ה' ברית עם ישראל ואמר, "אתם נצבים היום כלכם" וגו' שלא יעלה בלבם האידך הוא חושד חס ושלוש לכלל אומה הישראלית אוהבי ה' אלהי השמים והארץ, וכמו שאמר בעצמו בסוף פרשת תבא ולא נתן ה' לכם לב לדעת ועינים

וכבר אמרו חכמינו זכרונם לברכה מוטב לו לאדם להקרא שוטה כל ימיו ואל יהי רשע שעה אחת לפני המקום (ועיין שאלות ותשובות חתם סופר סימן פ"א) ובזכות זה יתן ה' לו להיות בניו תלמידי חכמים.

לראות ואזנים לשמוע עד היום הזה, ופירש רש"י שם כיום הזה ראה והבין מהם שרצונם מאד מעתה להדבק בהקדוש ברוך הוא ובתורתו, ועל אותו היום אמר, "היום הזה נהיית לעם לה' אלהיך" וגוי' ואחר כך איך עלה בלבו חס ושלוש באותו מאמר תו לחשדם עד שיחפצו לסור מאחרי המקום ולעבוד אלהים אחרים וגוי'.

לכך הקדים שתי תשובות לזה, ואמר, אחד "כי אתם ידעתם את אשר ישבנו בארץ מצרים ואת אשר עברנו בקרב הגוים" וכו' "ותראו את שקוציהם" וגוי' "פן יש בכם איש או אשה" וגוי' והכונה כי כל דבר הבל אף אם יתמה האדם בפעם הראשון על המתפתה אחריו וברעיוניו נחשב המתפתה לשוטה גמור עבור זה אם האדם מורגל בו לראותו זמן רב ובפרט אם עושהו הוא רב ומושל עליו לא יהיה זה שוב בעיניו לפלא ולתמהון כל כך כמו בפעם הראשון כשראה דבר זה, לכך אמר כי מצד שישבנו במצרים זה זמן רב וגם עברנו בקרב הגוים והורגלתם לראות הרבה דבר ההבל הזה, שנית, שאינני חושד לכל האומה הישראלית רק "פן יש בכם איש או אישה" וגוי', ואף אנו נאמר בעניננו, כי איש הישראלי בזמן שהוא בעירו אצל שאר חביריו ישראל אין צריך להרבה מוסר בזה, אבל כשהוא הולך זמן רב בין הרבה כתות אנשים ויש מהם שטופי זימה ובפרט כשהוא רווק בימי בחרותו פן יש מי אשר יפתה לבו חס ושלוש לילך אחר חברת הרשעים ויתיר לנפשו לאמור "שלוש יהיה לי כי בשררות לבי אלך", לכך אנו צריכים להעריך את גודל העוון וגודל העונש שיש עבור זה בזה ובבא, ואחר כך נעריך לפני הקורא את גודל השכר של איש הישראלי השומר עצמו מזה בעולם הבא וגם בעולם הזה.

כל מי שלהוט אחרי בולמוס של עריות מאבד את נפשו וטורדו מחיי העולם הבא

ואען ואומר, מה גדול העון שנפלו מישראל כ"ד אלף בשטים, והסיבה היה על ידי עוון זנות^ד. ואין לך שבט מישראל

(ד) מעשה בדבר נורא שפקד את עם ישראל בעוון חטא העריות

ביום שנפטר הרמ"א, הכריזו בכל העיר: "כל איש היודע דבר מרבינו או שמע מאנשים נאמנים, אל יעלים ויסתיר את זה, אלא יבוא לבית ההספד ויספר".

באו לשם שני אנשים חכמים וחסידים ואמרו: "כל זמן שרבינו היה בחיים חיותו, לא היתה לנו רשות לגלות הדבר הזה, כי גזר עלינו רבינו זכר צדיק וקדוש לברכה להסתיר את הדבר לבלי לגלותו לשום אדם. אך עתה, כאשר גזרו בחרם, וכן בשביל כבודו, מוכרחים אנו לספר את אשר ראו עינינו. מעשה שהיה דבר גדול, רחמנא ליצלן, בקראקא, אשר מתו אנשים, נשים וטף הרבה, הצטער על זה רבינו מאד. והנה ביום אחד ציוה רבינו שלא לקבור את המתים שימותו, אלא להניחם עד הלילה בפרוודור של בית הכנסת הגדול, וכן עשו. ויבוא רבינו לאותו מקום ששמו בו את המתים, ויבקש להעביר לפניו כל המתים, כדי שיראה אותם פנים בפנים, וכן עשו. אחרי שראה רבינו את כל המתים, ציוה לקברם בלילה ההוא. רק איש אחד שהיה מלמד, ציוה לשמרו שם עד מחר. למחרת ציוה רבינו לקשור את רגליו בשני זנבות סוסים ולסחבו בכל רחובות העיר, וכן עשו. ואחר כך, ציוה לתת לו מקום מהודר בבית העלמין ולקברו בכבוד כראוי, ואחרי זה שככה מגפת הדבר ונעצרה, והיתה הרוחה".

אנשי העיר ענו ואמרו שהם זוכרים את הדבר הזה היטב, ואז המשיכו האנשים בדבריהם: "עתה נגיד לכם פשר דבר. האיש הזה המת, אשר ציוה רבינו לסחבו בכל העיר ולעשות לו בזיון כזה, בא באותו לילה לרבינו ושאל: 'למה כבודו עשה לי בזיונות כאלו? הלא בית דין של מעלה עיינו בדיני ולא מצאו בי עוון כזה שאצטרך לסבול בזיונות כה גדולים. ועתה יאמר כבודו מה

שלא העמיד מלך או שופט חוץ משבט שמעון שלא העמיד מלך ולא שופט בשביל החטא שעשה זמרי בשטים עם המדינית, ללמדך כמה קשה הזנות, כיצד עתניאל משבט יהודה, אהוד משבט בנימין, דבורה וברק מהר אפרים ומקדש נפתלי, גדעון משבט מנשה, ואבימלך בנו אחרי, תולע בן פועה משבט יששכר, יאיר משבט מנשה, וכן יפתח מיושבי גלעד, אבצן מבית לחם יהודה, אלון משבט זבולון, עבדון בן הלל משבט אפרים שמשון משבט דן, עלי ושמואל משבט לוי. מבנימין יצאו מלכים ומיהודה, ומאפרים ומנשה ירבעם ויהוא בן נמשי, אבל שמעון לא העמיד מלך ולא שופט בשביל הזנות של זמרי. וכן המדה הזאת נוהגת בכל איש ואיש מגרע בזה לכל דורותיו הבאים אחריו כדלקמן, ולא עוד אלא כל מי שהוא להוט אחר בולמוס של עריות סוף שהוא מאבד את נפשו וטורדה מחיי עולם הבא שנאמר "נואף אשה חסר לב משחית נפשו הוא יעשנה".

חטאתי, כי בגלל מה שעשה לי רבינו, מעכבים אותי מלהכנס בגן עדן.

- ויען לו רבינו: 'כי אותך ראיתי ישר לפני שתוכל לסבול בזיון כזה לכפר על העיר, כי לא ראיתי בכל האנשים איש ישר כמוך. וגם למען תבוא ותגיד את סיבת הדבר בעיר, רחמנא לצלן, כי העלימו ממני מן השמים ולא גילו לי סיבת העונש הכבד הזה, אבל כך לא ראיתי חלילה שום דבר רע'.

ואמר הנפטר: 'אם תרצו לדעת את סיבת העונש, בואו אתי ואראה לכם את העוון אשר נעשה בעיר'. ואז קרא רבינו אותנו ואמר: 'בואו אתי' והלכנו אתו עד בואנו חוץ לעיר במערה אחת, ושם היה איש אחד מעשירי העיר שזנה עם שתי נשים אשר שתיהן נשואות לאנשים מאנשי העיר, ואת זה ראינו בעינינו. ומיד נתן רבינו עיניו בו ועשהו גל של עצמות, ולזאת שכך הדבר מעל העיר".

קשה עונשן של עריות שכך אמרו חכמינו זכרונם לברכה **כל זמן שיש פרוצין בעריות השכינה מסתלקת מביניהן** שנאמר "ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך", ולא די שהוא מאבד בעוון זה לעצמו אלא שעל ידי זה נלקים גם הטובים, כמו שאמרו חכמינו זכרונם לברכה **כל מקום שאתה מוצא זנות אנדרלמוסיא באה לעולם והורגת טובים ורעים.**

דבר קשה היא הזנות ושנאוי מאד בעיני המקום ומגרע בזה לכל דורותיו הבאים אחריו כענין שנאמר "בגדה יהודה ותועבה נעשתה בישראל ובירושלים כי חלל יהודה קדש ה' אשר אהב" וגומר, ואמרו חכמינו זכרונם לברכה^{טו} (סנהדרין דף פ"ב) בגדה יהודה זו עבודת אלילים, וכן הוא אומר כולכם בגדתם כי בית ישראל נאום ה' וגוי "ותועבה נעשתה בישראל, ובירושלים" - זו משכב זכור, וכן הוא אומר "ואת זכר לא תשכב משכבי אשה תועבה היא, כי חלל יהודה קדש ה'" - זו זונה, וכן הוא אומר "לא יהיה קדש וגוי", ובעל בת אל נכר" - זו הנכרית, וכתוב בתריי "יכרת ה' לאיש אשר יעשנה ער ועונה מאלהי יעקב ומגיש מנחה לה' צבאות". אם תלמיד חכם הוא^{טז} לא יהיה לו ער בתלמידים, ואם כהן גדול הוא לא יהי לו בן מגיש מנחה לה',^{יז} וכעין זה אמרו גם כן^{יח} (ביומא פ"ז) אוי להם

(טו) ילקוט מלאכי תקפט, כל הדרש.

(טז) ולא נתפרש מה דינו של אדם שאינו תלמיד חכם ואינו כהן. ונראה מן הכתוב כי עונשו כרת ("יכרת ה'") וכבר דנו האחרונים בבעיה זו, אם יש כרת מדברי סופרים (ראה רמב"ם, שו"ע אבן העזר, עשרה מאמרות לרמ"ע).

(יז) עוד איתא שם סנהדרין (פ"ב ע"א) אמר רבי חייא בר אבוי: כל הבא על הנכרית כאילו מתחתן בעבודה זרה, דכתיב "ובעל בת אל נכר" וכי בת יש לו לאל נכר? אלא: זה הבא על הנכרית שהיא קשורה ודבוקה באל זר.

לרשעים, לא דיין שמחייבים עצמן אלא שמחייבים גם לבניהם ולבני בניהם וכו' [עד סוף כל הדורות]. עיין שם.

עוד אמרו חכמינו זכרונם לברכה על הכל הקדוש ברוך הוא מוותר (רוצה לומר שכובש אפו שלא להביא כליה לעולם) חוץ מן הזימה ממה שכתוב "ויראו בני אלהים את בנות האדם כי טבת הנה ויקחו להם נשים מכל אשר בחרו", וכתוב "וינחם ה' כי עשה את האדם בארץ ויאמר ה' אמחה את האדם". שני חכמים באגדה הנואף והנואפת עוברין על עשרת הדברות.

על אנכי כיצד: שכל מי שהוא בא על הערוה כאלו כופר בהקדוש ברוך הוא שנאמר "כחשו בה" ויאמרו לא הוא ולא תבא עלינו רעה".

"לא יהי לך אלהים אחרים על פני כי אנכי ה' אלהיך אל קנא", שני פעמים שהוא מקנא להקדוש ברוך הוא ולבעלה וכן הוא אומר כי מנחת קנאות שהן שתי קנאות.

לא תשא: נואף עם האשה ונשבע לשקר.

כבד את אביו; שהולד הנולד מן הערוה עומד ומכבד מי שאינו אביו ומכה ומקלל למי שהוא אביו כסבור שאינו אביו.

לא תרצח: שהנואף נכנס על מנת שאם יתפס להרוג או ליהרג.

לא תנאף: שהרי הוא נואף.

לא תגנוב: כמו מים גנובים ימתקו וגו'.

(יח) (מלאכי ב, יב) כוונתו: אם תלמיד חכם הוא - לא יהי לו ער כלומר אדם שיוכל להיות אומר ודורש בחכמים שיתייחסו אליו ועונה בתלמידים שיוכל ללמוד ולענות תשובה לשואלים.

לא תענה ברעך עד שקר: שהוא נואף עם אשת חבירו והיא אומרת לבעלה ממך אני מעוברת.

לא תחמוד אשת רעך וגו': שכל מי שהוא חומד אשת חבירו ונואפה חומד כל ממון של חבירו, כיצד, שהוא נואף עמה והולך והיא יולדת ממנו וסבר בעלה שהוא בנו בא להיפטר מן העולם עושה דייתיקי ומורישו בכל אשר לו, ואינו יודע שאינו ממנו, ונמצא חומד כל אשר לחבירו.

זכור את יום השבת כיצד: שהרבה פעמים כהן יש לו כהנת ישראל נכנס עליה והיא יולדת ישראל וסבור שהוא בנו של כהן ועמד אותו התינוק וגדל ומשמש בבית המקדש בשבת ואינו אלא ישראל ונמצא חילל השבת.

מעשה נורא ברשע שחמד אשת שכנו ואחר כך עבר על כל עשרת הדברות

ומעשה ברשע אחד שחמד אשת שכנו שהיא הייתה יפת תואר וטובת שכל ודבר עמה פעמים רבות והייתה ממאנת לו לפי שאשת איש הייתה, פעם אחת הלך בעלה למקום אחד וערב שבת קדוש היה עמד אותו הרשע וחתר את הבית בליל שבת ואנסה ושכב עמה ואחר כך הרגה כדי שלא תזעק ותגיד את קלונו וגנב על מה שבבית והלך לו, הרי עבר על זכור את יום השבת ועל לא תנאף ולא תרצח ולא תגנוב ולא תחמוד, למחר באו השכנים וראו את המחותרת נכנסו לבית ומצאו את האשה כשהיא נהרגת, אמרו מי עשה זאת לא עשה אלא פלוני שכנו, קראוהו ואמרו לו למה עשית זאת, אמר להן אני נשבע לכם שלא עשיתי, נכנס לבית הכנסת ונשבע להם ועבר על לא תשא, מה עשה שכר את העדים של שקר ויעידו על אחד משכניה הרעים שהוא עשה ועבר על לא תענה וגו' פשפשו את הדבר ויודע שהוא עשה כל המעשה ונתיירא שלא יהרגוהו וברח לו ועבר על כבד את אביך ואת אמך, הרי שעבר על עשרת

הדברות, מה גרם לו שחמד את העריות ללמדך שמצווה גוררת מצווה ועבירה גוררת עבירה.

וכן כל העריות עונשן חמור עד מאד שכן אחר כולן כתיב ונכרתו הנפשות העושות מקרב עמם, והזהיר גם על ידי נביאיו כמו דכתיב "כי חילל יהודה קודש ה' אשר אהב ובעל בת אל נכר וכתוב בתריה יכרת ה' לאיש אשר יעשנה" וגו'.

וזה לשון ספר מעלת המדות, בני השמרו עצמכם מן העריות מפני שנפש האדם מתפתה אחריהן וכל מי שהוא מתפתה אחריהן סופו נטרד מן העולם הבא, מפני שהוא מן המצות החמורות שבתורה, תדע שכן היא שהתורה ריבתה על העריות שמירה לפניו ושמירה לאחריהן לומר שיהא אדם נזהר ונשמר מהן ביותר, שמירה לפניו, דכתיב "ושמרתם את חקוטי ואת משפטי ולא תעשו מכל התועבות האלה האזרח והגר הגר בתוכם", שתי שמירות הללו שמירה לאיש, ושמירה לאשה, שמירה מאשתו^ט ושמירה מאשה אחרת, שמירה בעינים ושמירה בלב, שמירה בשפתים ושמירה במעשה, שמתוך שאדם נותן לבו להסתכל באשה הרי לבו מתאוה לה והוא כרוך אחריה, ומתוך שהאדם מרבה שיחה עמה בשחוק וקלות ראש סוף שהוא בא לידי הרגל עבירה, לפיכך ריבתה עליה התורה שמירות הרבה, וזהו "ושמרתם את חקותי" - עשו משמרת למשמרתי כגון שניות לעריות שהן מדברי סופרים, ואמרו חכמינו זכרונם לברכה שלא תאמר כל מי שנואף בגופו בלבד נקרא נואף שאפילו הנואף בעיניו נקרא נואף שנאמר "ועין נואף שמרה נשף וגו'", וכן הוא אומר "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זונים אחריהם", הרי כבר למדנו שכל מי שתר העבירה בלבו ובעיניו נקרא זונה, ואמרו חכמינו זכרונם לברכה אל תרבה שיחה עם

האשה שסופך בא לידי נאוף, וכל הצופה בנשים סופו שהוא בא לידי עבירה.

בני בואו וראו כמה האישה זונה קשה שהיא מרה מן המות כענין שנאמר "ומוצא אני מר ממות את האשה אשר היא מצודים וחרמים לבה אסורים ידיה - "מצודים" בעולם הזה ו"חרמים" לעולם הבא.

צאו וראו מה שכתוב באשה המנאפת שתופסת את האדם בחלקת לשונה ורכות שפתיה כענין שנאמר "כי נפת תטופנה שפתי זרה וחלק משמן חכה" - אלו שפתי זונה שהן מתוקין כנופת להטעות את הבריות. מה כתיב בתריה "ואחריתה מרה כלענה חדה כחרב פיות" שכפי עריבותה של עבירה תהיה מרירותה, ולא עוד אלא שמביאתו לידי מיתה שנאמר "כי רבים חללים הפילה ועצומים כל הרוגיה".

ואמרו חכמינו זכרונם לברכה באגדה מאי דכתיב ואחריתה וגו' חדה כחרב פיות, מה החרב הזה אוכלת משני צדדיה, כן הזונה מאבדת חייו של האדם מן העולם הזה ומן העולם הבא, וכן הוא אומר רגליה יורדות מות היינו בעולם הזה שאול צעדיה יתמוכו לעולם הבא. אבל כל מי שבא דבר עבירה לידו ופירש ממנה מאהבת השם לא מפני יראת אנשים זוכה ועולה לגדולה, תדע שכן הוא שלא עלה יוסף לגדולה אלא בשביל שפירש מן אדונתו אשת פוטיפר, ונדבר בזה עוד לקמן את גודל שכרו.

הפורש מן העריות^כ

בפרט זה יבואר גודל גודל שכר האדם ששומר עצמו בחייו מזה הענין, כל מי שהוא גדור מן העריות ופורש מהן

(ב) נעתק מספר מחנה ישראל לבעל החפץ חיים זצ"ל פרק י"ט